

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

HÖGSKOLAN

GRUNDLAGD AV FRITHIOF HELLBERG

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

SONDAGEN DEN 28 SEPTEMBER 1919.

HUVUDREDAKTÖR:
ERNST HÖGMAN.RED.-SEKRETERARE:
EBBA THEORIN.

Ett nytt "stjärnkikartempel" i Sverige.

*En amatörastronom, som upp-
rättar*

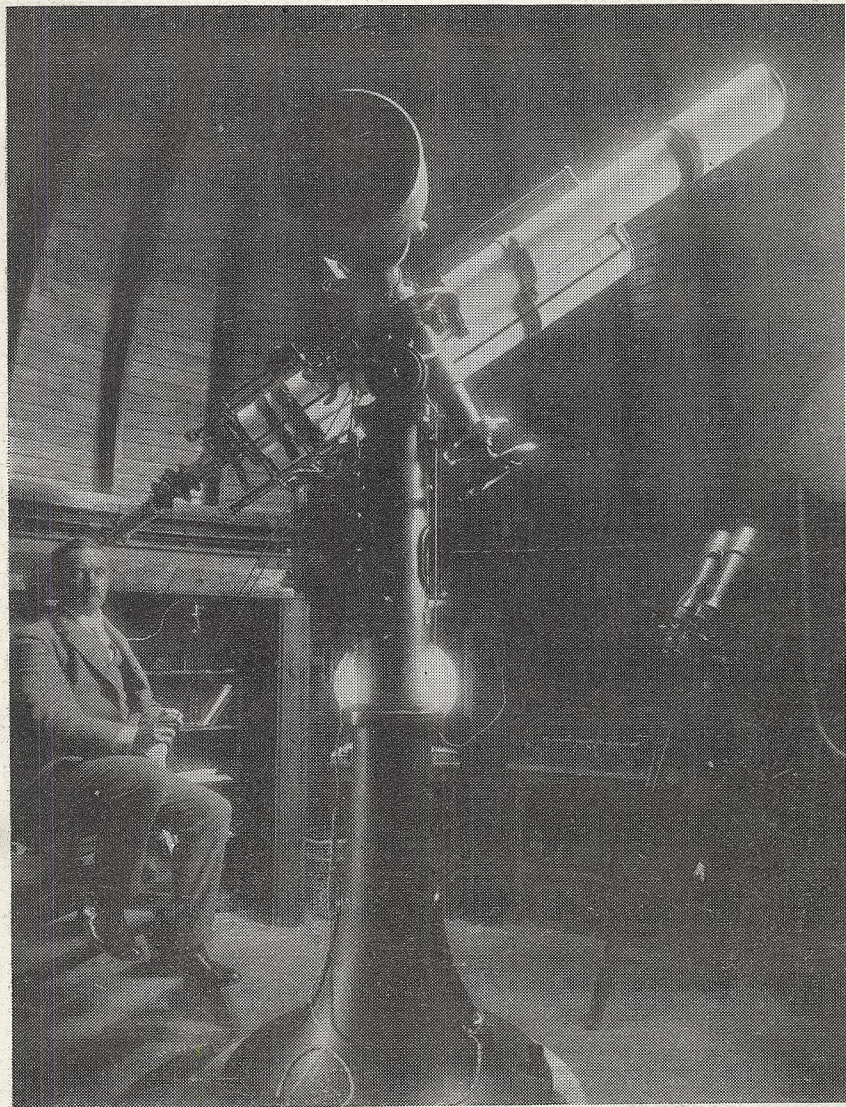
DEN TID ÄR FÖR LANGE SEDAN SVUNNEN, DA observatorierna voro tempel och då de invigda prästerna i andakt bidade den stund, när Sirius skulle visa sig över horisonten, hälsad, som det heter i den gamla egyptiska inskriften, "med jubel i Dendera och lovsånger i Memfis". Förbi är också den tid, då människorna trodde sina öden vara ouplösligt länkade vid stjärnornas gång. Och likväl — länkade äro vi i själva verket ännu även i det dagligdags och profana vid dessa stjärnor med det starkaste och finaste av alla band: tidens; och var och en av oss har egentligen sin klocka ställd efter det stora gnistrande ur-

Nils Tamm.

*ett ståtligt observatorium i
Uppland.*

verk, som var natt välves fram över himmelen. Också ha på senare tiden de lekmän blivit allt fler, som börjat intressera sig för, ja, rent av syssla med den "renaste" av alla vetenskaper, astronomin, ofta kanske lockade av den poesi, som på dess fält omvälver till och med den högre matematiken. Ätt sent omsider även här i Sverige astronomin blivit litet populariserad och därmed kunnat draga till sig gemene mans intresse, därför ha vi väl att tacka i främsta rummet en man som ledaren av Skansens observatorium, Karl Modin, samt nere i Skåne fil. kand. W. Norlind, som har eget observatorium i Barsebäck. Det är dessutom

Observatoriets inre.

Exteriör av observatoriet. — Nils Tamm foto.

På åttiotalet. Första kapitlet ur en Stockholmsroman.

Av Georg Nordensvan.

STOCKHOLM — SLOTTET, STRÖMMEN, kajerna, södra landet — bredde sig i vårkvällens skymning. Dörrarna upp till tornbalkongen stodo vidöppna, dansmusik hördes dämpat ner till gatan, där promenerande stannade och sågo upp till raden av upplysta fönster i det ställiga moderna palatset.

"Det är bal hos Williams". Kring infartsporten hade samlats en flock kvinnspersoner och barn. För varje vagn, som rullade fram under baldakinen, för varje dam som, inhöljd i luftiga skyar kröp ut ur vagnen, spärrade de små flickorna upp ögonen och pojkarne skreko sina reflexioner om henne, som hade en gardin på sig och om moster, som såg ut som kungens markatta. Sirru på Norden-skiöld! Får jag se söta majorn, mamma? Kommer de kungliga?

"Skogsdjäveln vråker sig!" hördes en lungsiktig mansröst.

"Visst fan, det har man råd till, när man huggit för sig som han."

"Han var en fattig sate som du och jag, när han börja. Men di säger, han är arbetarvänlig."

"I helvete!"

Man måste backa för en vagn. Rätt mycket folk hade nu samlats. Det var bal hos Williams.

Där nerifrån kunde man för övrigt inte se mycket. Ljusglitter, tunga draperier, ute på balkongen svarklädda herrar med vita skjortbröst och en och annan ljusklädd dam.

En herre stod ensam där och såg ut över den ställiga tavlan. Han hade kommit till fots,

.....
bekant, att en del amatörer med framgång sysslat med astronomiska iakttagelser såsom arkitekten Ferdinand Boberg, skulptören Carl Milles samt godsägaren och konstnären Nils Tamm.

Den sistnämnde av dessa, godsägare Tamm, har nu ute på sitt gods Kvistaberg i Bro församling låtit bygga sig ett eget "tempel åt Sirius" i modern mening — det första i sitt slag i Sverige. Dess såväl exteriör som interiör med tillhörande vetenskaplig utrustning ställer det i främsta ledet bland de privata observatorierna. Det skulle leda för långt att här gå in på en närmare beskrivning av inredningen. Vi vilja emellertid nämna, att man först träder in i en stor hall, där refraktorns omkr. sju meter höga pelare går igenom från sin bädd på berggrunden (liksom så många av de gamla Uraniatemplen reser sig också detta på ett berg!) upp till övre våningen.

Ovan observatoriets av tegel byggda rotunda finns en överbyggnad av trä, varpå den vridbara kupolen vilar. På den genom golvet uppstickande pelaren står här huvudinstrumentet, monterat på en omkr. två meter hög järnfoot. Kikaren är en parallelltiskt monterad refraktor, som drives av ett urverk. Objektivet, en Zeiss "Tripplett" (B-optik) har en öppning av 130 mm., och en brännvidd av 192 cm. Okularerna förstora från 32 till 384 gånger och förekomma vardera i två exemplar. Här förekomma naturligtvis också åtskilliga biinstrument och hjälpinstrument, bland de sistnämnda t. ex. en solkamera och en månkamera.

Det storslagna nya privatobservatoriet skall säkert betyda en vacker landvinning — icke av himlafältet, ty det skötes om av större och rikare observatorier i världen, men för det astronomiska lekmanaintresset i vårt land.

E. Th.

hade trängt sig fram och gått uppför trappan mellan bladväxter och blommor i lä av ett par frasande nåder, hade dragit på sig handskarna i tamburen — en till i spegeln, håret stod på kant, det kunde nu inte hjälpas — hade i spegeln bakom sig upptäckt ett runt och blont fullmånsansikte och hört en röst, som han kände sedan gammalt, fråga: "Är jag igenkänd?"

Han vände sig om. "Söderkvisten, är du här?"

Söderkvist, som egentligen hette Söderberg, log med hela fullmånen och sade: "Det ser verkligen så ut. Välkommen hem och välkommen i det gröna."

De båda herrarna gjorde sin entré i salongen. Värden kom genast emot dem — en liten tvärsäker herre, som såg ut som folket är mest.

"Välkomna!" sade han i högst förbindlig världsmannaton. Och vänd till en späd och mager dam, som såg ut att tappa bort sitt lilla jag i all sammet och allt siden och alla smycken, hon var belastad med, presenterade han: "Baron Orne, vår unge framtidsman". Och i skämsam ton till Söderkvisten: "God dag, herr kommerseråd."

"Och nu mina herrar, hoppas jag ni roa er själva. Ogenerat, herr baron, inga formaliteter i mitt hus. Jag hänvisar till mitt oformella sätt att bjuda er hit i kväll." Och vänd till sin fru upplyste han om, att baron kommer direkt från utlandet.

"Senast från England", sade baronen.

"Mycket bra. Studerat sociala frågor? Lämpligt att börja med England och att därifrån krossa oceanen."

Han vände sig emot nya gäster. Riksantikvariern med sitt profetskägg. Amerikanska ministern, skulderbred och väderbiten. Och ett frasande av unga skönheter.

De fåtaliga äldre damerna tronade i soffor och fåföljer, med kolossala armband, vänligt leende, glatt överraskade att träffa sina bästa väninnor här i afton.

"Vilken charmant våning! Man skall se den upplyst så här. Eljes är rummen verkligen ganska stela. Den ena salongen efter den andra."

"Men för en bal — åh, magnifikt!"

"Och utsikten, bästa fru Natán, vilken förtjusande utsikt! Vi ångra oss djupt, jag och min man, att vi inte tog en våning här, när huset byggdes. Vi ha det visserligen ganska bekvämt vid Esplanaden — hela Humlegården framför oss — men det är ju inte alls detsamma. Ja, vi ångra oss."

"Snälla generalkonsulinnan, vem kan den där distingerade unge mannen vara?"

Damerna vinkade till sig kunglig sektor Linning, som exekverade dansmusiken för välgörande ändamål och som var ett orakel.

Oraklet placerade med sin oeffterhärmliga elegans enkeltjusaren på dess plats.

"Han med håret? Baron Orne, som till gamle baron Kasimir."

Han talade förnämt i näsan.

"Orne på Segersjö?"

"Nej, den är syssling till fadern och huvudman för ätten. För resten har han avträtt Segersjö till älste sonen, som förut disponerar Marieborg. Denna unge Absalon heter Bror i förnamn, hans far är bosatt här i staden, lever indraget, visar sig inte i societeten."

"Vad heter modern i sig själv?" undrade generalkonsulinnan.

Det kunde inte oraklet påminna sig. Hon var inte adel. "Systemen gör ett charmant parti. Hästesko vid Livregementets husarer, som till hovmarskalken, av äldre grenen, gammal adel sedan drottning Kristina."

"Den unge baron har något visst artistiskt i sitt yttre. Vad är han?"

"I dagarna hemkommen från utlandet. Han har varit borta minst två år, har jag låtit mig berättas. Jag tror han skriver."

"Vårt charmanta värdfolk samlar alla unga talanger omkring sig."

Kunglig sektorn gjorde en grimas och lät monokeln falla.

"Vore det inte soaré hos "överhov" just i dag, så skulle vi ha hela Stockholm här. Från hörnfönstret kan man se över till rivalen — i fall man vill nedlåta sig att titta ut genom fönsterna. Jag skildes här utanför från greve Hans och greve Valdemar, och hans kunglig höghet kronprinsen åkte just upp. Det är harmfullt för vår vän Williams, mais que faire?"

Han ryckte på axlarna à la Fredrikson och kunde inte underlåta att à propos greve Valdemar berätta en pikant anekdot från lilla sällskapet. Damerna kan föreställa sig, att i förgår kväll...

"Men sitt då, kunglig sektorn."

Han sjönk ner på en puff och började berätta.

När han en stund senare spelade upp valsen för säsongen, blev det andrum i salongerna. Det var som alltid överflöd på unga herrar.

Orne och Söderkvisten hade slagit sig ner i en hörnsoffa.

"Nå, Bror, hur känns det att vara hemma?"

"Å jo, i går skrattade och lekte allt för mig, när jag gick här igen på min mammas gata. Men nu är det, som om jag inte varit härifrån en enda dag. Jag hamnade till slut på Dramatiska teatern i går kväll. Allt var som för tio år sen och jag alltså tio år yngre. Det var där, jag blev presenterad för Williams, och han bjöd mig hit på fläcken."

"Och nu stannar du väl här? Man har det bäst hemma. Den gång, jag skulle försöka på att resa, så kom jag inte längre än till Köpenhamn. Där blev jag bekant med Svan-te Hedin, han satt utanför Angleterre, och vi kom överens om, att man så gärna kunde sitta i torget. Ingendera av oss har varit utomlands sedan dess. Jag trivs här och längtar inte härifrån. Det är på det hela taget likadant vart man kommer. Och här finns fullt upp att ha roligt åt. Jag gör mina små affärer, förtar mig inte, har alltid tid övrig till det jag vill ha tid till, och har alltid en slant i fickan till ett glas punsch, och vill jag bjuda en liten mamsell på supé, så räcker kassan till det också. För resten är jag med litet över allt, känner de flesta människor och tycker om att se olika slags folk. Det finns lustiga exemplar vart man hittar."

"Ja, det har jag nog märkt", sade Bror och såg sig omkring. "Ett sådant notvarp som detta kallar man i Paris bal-omnibus."

Söderkvist högg in: "Alla slags folk, ja visst. Fast det nog är med en viss konsekvens, som bjudningskortet är utdelade. Representativa personer, som det är en heder att se i sin salong, herrar med namn eller med titlar, förnämiteter, riksdagsmän, frisinnade förstås över lag. Och artister, en vald samling. Där står redaktören av Morgon-

Iduns byrå och expedition,

Mästersamuelsgatan 45, Stockholm.

Redaktionen: kl. 10—4. Expeditionen: kl. 9—5.
Riks 1646. Allm. 9803. Riks. 1646. Allm. 6147.
Red. Högman: kl. 11—1. Annonsskont.: kl. 9—5.
Riks 8660. Allm. 402. Riks 1646. Allm. 6147.

Iduns prenumerationspris:

Idun A, vanl. uppl. med julnummer:	Idun B, samtl. uppl. med julnummer:
Helt år Kr. 14:—	Helt år Kr. 18:—
Halvt år » 7:25	Halvt år » 9:25
Kvartal » 3:75	Kvartal » 4:75
4:de kvartalet » 4:50	Månad » 1:75

Iduns annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:

40 öre eft. text.	Utländska annonser:
45 öre å textside.	45 öre efter text., 50 öre
20 % förhöjning för å textside, 20 % förh.	
särskilt begärd plats.	för särsk. begärd plats.

tuppen och konverserar med den store bankdirektören, och där i hörnet ser du den evigt unge disponenten Goldmann kurtisera lilla Mignon vid operan, där hennes mamma inte kom längre än till påkläderska. Vår charmanta värdinna representerar borgarskapet, hennes pappa var ölutkörare, rodde upp sig till bryggare och intet ont i det, och dottern i huset är förlovad med greve Lilje. Här ser du den exotiske generalkonsuln, som ser ut som en vandrande bleckslagarbutik — krachaner snart sagt fram och bak — och som är en gammal sjajas för resten, och hedersgästen amiralen, som är Sveriges främste gentleman. Och flickorna, den ena är född till miljoner, den andra tränar till operettdiva, och den tredje, som jag nyss talade vid, kryper antagligen till kojs i en dragig ateljé på en vind. Folk från alla våningar med ett ord. Titta i hörnspegeln, så ser du gubbarna vid spelborden, livmedikusen, folkskoleinspektören, kanslirådet och operans store tenor, och där borta skymtar själva Liss, och i dörren står prästen, som skriver historiska tragedier. Jag går här som ett neutrum, snyltgäst, åskådare och iakttagare — kommerseråd hörde du att han kallade mig för att förgylla upp min ringhet — jaja, man har sitt lilla jobb, och man vet inte, hur det går med en, innan man slutar."

Baronen hörde leende på honom. "Du är dig lik, gamle dito. När du kommer i farten så —"

"Ja, du minns kanske far min. På sistone så gick han utmärkt, när han väl kommit i gång, men om ingen höll i honom, så kunde han inte stanna på annat sätt än att han vände rakt emot en vägg. Då föll han omkull, stackars farsgubbe! Men du säger ingenting, du är förstås här i egenskap av lovande yngling med namn och med möjligheter. Vad har du egentligen slagit dig på?"

"Det skall jag säga dig härräst. Kan vi inte göra sällskap efter slutad bal?"

"Gärna det. Nu är fransäsen slut. Om vår värdinna får se oss sitta sysslolösa, så är det slut med våra förhoppningar på att få säga svärmor. Husets redan placerade älska dotter är för resten en bra flicka — inte bara multum, plus, plurimum."

Rummet hade inom ett ögonblick blivit fullt av herrar och damer, och konversationen gick för högtryck. "Det var fideikommiss i Utterhjelmiska släkten, Utterhjelmarna av Ekeby", hördes kunglig sektor Linnings mjuka nasalton. Medan en myndig kvinnostämman demonstrerade, att kronprinsessan hade mörkgrönt sammet med guldtofsar. "Man är färgblind, om man kallar det blått." En basröst bakom sade: "Ja, den här roliga Sigurd." Och mademoiselle Trost, som gav konversationsövningar i alla moderna hus, hördes oavbrutet tala franska över det allmänna sorlet. Vid buffeten var trängsel av svarta frackar. Söderkvist presenterade Bror för den unge skådespelaren Kalle Miller, en fetlagd goddagspilt med pigga ögon och hjässan blank som ett kägelklot.

"Ursäkta, hur var namnet?" sade aktören och förde handen till örat med en gest, som spelade han père noble i en fransk komedi. "Orne."

"Fagnar mig! Får jag lov? Har den äran. Fullt hus i kväll. Snälla, älskvärda människor, Williams."

Han talade inte direkt till baronen utan lika mycket till publiken. Han kände alla och sken av belåtenhet.

"Jag hade nöjet se herr Miller i går på Dramaten", sade Orne.

"Det är en roll, som jag spelar med stort

Till Brita von Horn.

*Vad det är roligt någon gång,
när livet står som stilla,
att ovan rökskyns tunga fång
få höra lärkor drilla.*

*Du sjöng för mig — på prosa väl —
men, ack, hur gott det kändes —
att höra suset av en själ,
när allt till aska brändes.*

*Sjung mera, fågel, bli en tolk
för allt som trampat kvider —
sjung samman jordens skilda folk —
sjung nya, ljusa tider!*

*Du kvinnans varma hjärta har
och livets morgondrömmar —
en ung Jeanne d'Arc lyft vitt
standar,
där bröders hjärtblod strömmar.*

DANIEL FALLSTRÖM.

Maj 1918.

nöje. En utmärkt pjäs, 900 kronor i medelrecett 20 gånger å rad."

"Har man träkigt?" Det var värden själv, som gemytligt stack sin arm under Ornes.

"Minst av all", blev svaret. "I en så lysande samling..."

Williams förde sin nye gäst ur trängseln, höll honom fortfarande under armen.

"Husets vänner" — forffor han. "Olika klasser representerade. Man följer med sin tid, och det överensstämmer helt och hållet med min läggning. Jag är en rättfram man, något bornerat skall ingen kunna upptäcka hos mig. Jag söker sammanföra personer ur olika bildningskretsar. Jag tillåter mig att vara fördomsfri. Följaktligen har jag mer än en gång fått höra, att husets umgängeskrets är något blandad. Männsligheten är onekligen blandad." Han stannade framför en kopia efter Madonna della Sedia, den lilla cirkelrunda målningen infogad i en fyrkantig, överrik guldrum.

"Gillas den?" sade Williams med en handrörelse, som om han presenterade. "Jag köpte madonnan i Florenz. En ung lovande artist höll just på att avsluta kopierandet. Jag tog den på momangen — med ram. Och denna ram var — tro mig — den enklaste, man kunde få till den tavlan. Men det var inte den billigaste."

Han släppte Ornes arm: "Ja, min unge vän, det skall bli angenämt att få göra närmare bekantskap. Vi behöva tillförsel av ung kraft, friska vindar utifrån de stora vidderna."

Audiensen var slut. Men Söderdito dök upp och viskade:

"Jag smiter på en halvtimme. Jag har två ord att säga en affärsbekant nere på Lagerlunden. Vi ses igen!"

"Jag följer med. Jag behöver en munfull luft."

De sneddade genom Kungsträdgården. Det var redan skumt under träden i alléerna, nedanför Karl den tolfte sutto älskande par frångt, två gaslyktor kastade ett svagt flämtande ljus över den grå sockeln och uppåt statyns stora stövlar. Över Jakobs torg strömmade publiken ut från operan, hyrkuskarna skreko se upp, där de körde fram till stora ingången, bleka blåvita blomsterflickor bjödo i jämrande ton ut små blåsippbuketter, och pojkar skreko ut Aftonbladet, Allehanda, Vårt Land, Nisse, Kasper, Figaro.

Ut över trottoaren lyste gasen från Lagerlunden. Grinden stod öppen. Där inne sutto ett par trilska figurer med uppslagna kragar och filtår virade om benen och inbillade sig att det var sommar. Men lagrarna fröso, för tidigt utplanterade, och popplarna stodo som skelett utan ett blad.

Inuti kafé var proppfullt som alltid. Uteslutande manlig publik. Rummet fullt av rök-skyar, borden fullsatta med ishinkar, koppar och glas. Och högljutt tal från alla kanter.

Där satt Blom i Middagsbladet som præces i laget på samma plats, där han suttit den gång, då Orne stack sig in för att säga farväl, innan han reste. De båda hade varit kamrater i Uppsala. Blom var då en löftesrik ung man, infog en ledande plats i nationen, en lycklig och övad festtalare och debattör, läste allt och kom ihåg allt, var svåra radikal och kallades den rödblommige.

"Välkommen, dyre son, till fadershemmet", deklamerade han, när Bror Orne blev synlig. Orne slog sig ner, medan Söderkvist gick att uppsöka sitt "affärsoffer", som satt inne på Opris och åt hummer.

"Får jag presentera. Den här gentlemanen är målar ynglingen Rödberg och denna lysande uppenbarelse är snillet Karl Jockum Pedersen, upphovsman till den ryktbara naturalistromanen Rännstenen, som inte är skriven än. De andra grevarna känner du. Vaktmästare, ett glas till." Vaktmästaren kände till talesätten och ställde ögonblickligen fram en ny halva punsch.

"Och nu, mina bröder..." Nu följde välkomstationen. Orne tackade.

Varpå Blom återtog ordet. "Som en värdig gentleman har brodern skrudat sig i evening dress."

"Vi ä på bal hos Williams."

"Inte dålig början. Där är väl hela vårt storstadsmenageri."

"Å, det är ju fullt här också", menade Orne.

"Även mig ovärdige", sade Blom, "har den äran vederfarits att inviteras till den store. Men jag var ung och tyckte om ett gott skämt, och när han förde mig fram till sin Rafael på väggen och sade: 'primadonnan med barnet', så hade jag inte vett att hålla god min. Jag återkom aldrig. Nu är det din tur att hälsas välkommen bland övermänniskorna. Stora famnen öppnas för dig, och dig skall väl gå och du skall länge leva på jorden, om du nämligen gör skäl för namnet homo sapiens och visar dig förstä din tid. Du måtte väl inte ämna insmuggla några irrlärer i vårt lyckliga Sverige? Ännu mindre göra revolution?"

"Jag ämnar arbefa. Jag hoppas att det finns en plats för mig."

"Arbefa? Det är misskrediterande, det väcker förargelse. Nej, det är inte vägen. Huvudsaken är att vara konsekvent allt från begynnelsens försthet, att inrikta sig på den rätta sidan. Du skall skaffa dig en ställning, skaffa dig auktoritet, eljes ger man blankt fan i vad du säger, eljes blir du inte annat än en

Möbeltyger = Bomullstyger = Gardiner

Hemvävda, starka och vackra. • Konstfliten, Göteborg.

TAPETKOMPANIET

Katarinavägen 7, STOCKHOLM

R. T. 9905. Telegr.-adr.: Tapetkompaniet.

Säljer bästa T A P E T E T över hela riket. Största sortering av modernaste in- och utländska kvaliteter till lägsta priser. Begär omgående prover från oss. Till landsorten mot postförskott eller efterkrav. Bästa inköpskälla för målare och större förbrukare.

lovande yngling, till dess du blir skallof och grå och befinnes inte ha infriat dina löften. Håll dig framme, gosse, anlägg lakejlväret, var mjuk i ryggen, lägg an på förmännen, stig i graderna, bli statsråd, landshövding och storkors etc. etc. Skål."

Blom drack i botten.

"Du har genomskådat metoderna", sade Bror. "Varför följer du dem inte själv?"

"Därför att det är det rent förbannade, att jag har åsikter, att jag har eld i hjärtat i stället för att man bör ha is i magen. Nu är jag murvel bleven och har en slags position, till och med en framtid, om jag bara aktar mig för att sjunga ut och om jag snällt apterar Middagsbladets s. k. ståndpunkt. Men vänta, jag exploderar en vacker dag, och då skall fan ta byråkratsamhället och alla lakejsjälur."

"Nå, jag tror inte vi ha det trängre än andra folk", sade Bror lugnt. "Och lakejsjälur träffar man på litet varstans, både omkring tronien och kring det s. k. folket."

Blom fortsatte sin egen tankegång och Orne sade till sig själv, att här var då inte hans plats. Han vände sig till de andra, och smillet Pedersen, som insvept sig i en sky av cigarettfrök, upplät sin mun och sade:

"Ja, människorna bli tunguser i vårt klimat. Man måste framför allt akta sig för att få magsyra i hjärnan. Förstår ni? Det är ett bussigt uttryck, för det säger precis vad jag menar."

Orne satt med ryggen utåt rummet och hade ingen utsikt över församlingen. Bakom sig hörde han röster, och nu uppfattade han enstaka yttranden.

"Jag reser till Argentina — jag säljer för 50,000 i veckan, tamme fan." Och samtidigt en hes och skrovlig stämma: "Men för att få del i affären fordras, att man skall konsumera fem liter om dan, och så långt har jag aldrig kommit." En tredje röst, klangfull och trovärdig: "Om herrarna tro mig eller ej, men jag och borgmästaren drack 42 — säger 42 — halvvar punsch."

"Byråkrater, de ä brackor!" Nu var det målaren Rödberg, som inlade sitt ord i diskussionen. Blom vände sig genast mot honom.

"Köper de inte tavlor av dig? Jag vet inte att de ä skyldiga att köpa oljefärgstavlor, inte ens primadonnor, om det inte roar dem."

"I så fall bör de inte uppfostra konstnärer."

Rödberg lutade sig tillbaka i stolen, händerna i byxfickorna, magen i vädret. Han såg ut som den personifierade välmågan. Vit väst hade han, en fransk silverlilja i halsduken, en ros i knapphållet. Spetsigt pariser-skägg och maskinstubbat hår. Blom med sitt tjocka skägg och sina glasögon såg bredvid honom ut som en skolmagister från Skräköping.

"För resten har du då all anledning att vara tacksam mot försyneren", fortsatte Blom. "Har du inte haft stipendier i långa banor och fått resa och se allting och sluppit tänka på det dagliga brödet etc. etc.? Inte för jag avundas dig sekinerna — jo fan, det är just vad jag gjort. När jag var ung och oerfaren, så ansåg jag, att de ideella yrkenas idkare hade rätt att fordra ett visst medhåll från Samfundets Stötter. På den tiden hade jag en viss imbilsk tro på ett kall, man skulle arbeta för framtiden etc. etc. Sånst där växer man ifrån. Men ni kluddare måtte väl i all världen ha det bra. När ni ä utlärda, gifter ni er med grosshandlardöttrar och flyttar till Paris. Jama bör ni minst av allt göra, ni ä fan ta mig inte nödvändiga för samhället."

"Jag jamar heller inte", sa Rödberg kolugnt. "Jag påpekar ett missförhållande."

"Han är opponent", inföll Orne. "Alltså partisk."

"Förresten är du bara dryg", fortfor målaren till Blom. "Ni bli så där, ni murvlar. Vana att skriva om likt och olikt."

"Jag har till och med skrivit om dig, bror lilla."

"Det är riktigt. Det var inte så illa."

"Skål, anspråkslösa yngling! Hur går det för resten med tablån? Vem blir den lycklige ägaren?"

"Äsch, den är inte i brackornas smak."

"Vill ingen ha den? Då får du hembjuda den till Nationalmuseum."

Bakom sig hörde Orne fortfarande rösterna. ... "men då va vi så snoriga, så patron påstod dan därpå, att de hade multiplicerat på räkningen i stället för addera. Vete fan, hur det var, men fulla va vi" —

Nu kom Söderkvisten tillbaka.

"Jag dröjde litet. Nu få vi lov att återvända till Abrahams sköt. Kommer du, bror? God morgon!"

De stodo åter i fria luften. Ett par flickor sneddade förbi. En tidningspojke rabblade upp läxan: "Aftonbladet, Allehanda, Vårt land, Nisse, Kasper, Figaro" och därpå med lägre röst "Don Juan, Lätt på foten, Förbjuden frukt, Fri kärlek."

Orne skrattade. Onekligen brokiga intryck! Nu sneddade de förbi Karl XII igen.

"Det blev ingen affär den gången. Mitt offer uppfattar det hela, som ville jag be honom om en stor tjänst. Jag sa honom, att min avsikt var att göra en något så när anlaglig affär och att jag inte gör i vänskap och sympati. Det var fråga om ett husköp. — Nå, va sa intelligensklacken där inne? Uselt samhälle, åsnor vid styret, inget intresse för högre andar? Elsetera, elsetera som Blom säger. Jag tycker man kan ha roligare än att gå omkring och förarga sig, gnälla eller skälla och ingenting uträdda. Nej, se på Williams, det är tidens pojke."

De stodo nu nedanför den upplysta vänningen.

"Prydligt va? Likaså mitt emot hos överhovjägsmästarn. Där är gräddan samlad — kungliga vagnar utanför. Så långt har vår ädla värd ännu inte kommit. Men ingenting är omöjligt. Här har du de olika sorterna av vår överklass, bördsnoblessen och penningkarlarna. Du hör egentligen inte till oss, bror, upp med dig till 'överhov'."

"Jag är så demokrat som någon", sade Orne och tillade "på sätt och vis."

"Du vore dum, om du inte det vore. Den kloke föraktar inte tidsandan. Nu är jag torr i halsen. Jag hoppas det är dukat där uppe."

De kommo åter in i herrarnas avdelning. Gästerna för tillfället bortsopade, alla fönster öppna. I stora salongen sjöng en djup bariton, skolat, rent, korrekt, för fullt hus, damerna sultlo uppradade på stolar, herrarna stående parter bakom. "Ur Don Carlos", sade Williams högt, då han snuddade förbi de båda nyanlända. "Don Carlos av Verdi, vi hörde den i Milano."

Orne hade stannat i dörren och tog en överblick av publiken. Med ens fick han stora ögon. Det var en märkvärdig likhet. Den där flickan med luggen ner till ögonen. Men det är ju Aili! Den bleka hyn, de stora ögonen, det egendomligt glansfulla håret, den spåda bysten. Hon hade ett par ljusgula rösor vid barmen. Den vita klänningen satt som gjuten, det var stil, det var smak i den flickans sätt att klä sig. Hon var inte artist rör intet. Var det henne, Söderkvisten menade — den som skulle krypa till kojs på en dragig ateljé?

Nu såg hon upp. Han gjorde en liten bugning. En blixst sköt upp i hennes ögon, hon lyfte sin hopfälda solfjäder och gjorde en liten diskret salut med den som med en värja. Ögonblicket därefter satt hon lika andäktig som de andra, hänförd av sångarens korrekta, väl inlärdade föredrag.

Numret var slut, allmän rörelse. Damerna flockades omkring sångaren, samtalen blev ögonblickligen livligt och publiken spred sig åter i våningen. Aili kom emot honom, arm i arm med husets dotter, fröken Williams, otadligt vacker, oförlovad.

"Herr Björkboms röst är förträffligt skolad", sade fröken Williams.

"Milanesisk skola, om jag inte bedrar mig", sade baronen, medan han bugande fattade Ailis framsträckt hand.

"Jaså, ni känner varann? Alla känna varann i Stockholm. Det är ett evinnerligt enahanda. Vintrarna gå an. Rida, spela tennis, vara bortbjuden. Men somrarna, hui! Däsa på verandan eller i hängmattan, segla — ja segla är roligt, om det bara vill blåsa. Vi ska till Marstrand på eftersommaren, finns det något odrägligare? Alltid samma människor, samma baler, samma utfärder med kafferep, samma marknad för badgummorna, samma konversation vem man än talar vid."

"Beror det inte på en själv, vad man talar om? Och vad man får till svar?"

Hon såg upp till honom med en litet förvånad blick.

"Se raketer!" sade fröken Aili. "Det är från Djurgården." De gingo fram till balkongdörren.

"En smula Venedig!" sade husets dotter.

"Ja visst", inföll baronen. "Strömmen ger ett helt nytt intryck, när man ser den så här uppifrån. Den verkar flod, man följer dess lopp inifrån Mälaren, under Norrbro, fram mellan Skeppsbron och Skeppsholmen. Man kan inte se, att den förgrenar sig åt något håll. Ja, här är vackert. Stockholm koncentrerat, dess karaktär, dess skönhet, dess arbete."

Ute i salen spelade kunglig sektorn upp en fransäs! "Jag dånet hör av klackar, av klackar, av klackar..." Husets dotter försvann vid en kavaljers arm. "Skaffa er en vis-à-vis och kom!" ropade hon efter sig.

"Änej, vi stanna här och prata." — Aili sjönk ner i en fåtölj. "Tack, jag vill inte dansa" — det var till en herre, som skyndade att bjuda upp henne. "Jag är uppbjuden till konversationsdans." När kavaljeren var borta: "Där hörde ni edra skyldigheter. Sätt er ner och säg, att här är förtjusande."

"Vill ni bo här?"

"Vad jag skulle bli lat! Jag skulle sitta på balkongen. Jag skulle vänja mäsarna vid att komma dit och få bröd. Jag blir lätt van med alla djur, de se att jag tycker om dem."

"Men hur kommer det sig, att ni är här?"

"Jag har fått den äran att röra mig i stor societet, därför att jag målat med Frances en tid bortåt."

"Jaså, hon målar?"

"Nu är ni dum. Säg någon som inte målar." Hon storskrattade.

"Jag är och blir oförbätterlig. När jag är här uppe, är jag för resten ganska comme il faut, så jag knappast känner igen mig själv. Nej, jag försäkrar doktorn, att jag inte kommer att dansa den här fransäsen" — det gällde en ny bugande herre, som uppenbart sig ett ögonblick och genast försvann igen.

"Bor ni kvar uppe vid Observatorium?"

"Nej, det var för hög hyra. Så festligt, att ni var här. Ni blev alltför flat, när ni fick syn på mig. Säg då, att det är roligt."

Bruka ej lutpulver eller dålig såpa utan köp

CHROMOL SÅPAN

Iduns Kokbok

AL ELISABETH ÖSTMAN.

är den bästa kokbok för det svenska hemmet.

9:de upplagan nu utkommen. Pris kr. 7: — inbunden.

Flickornas nionde klass.

"Behöver jag säga det?"

"Ni är lika lugn som förr i världen. Har ni inte kunnat gaska upp er? Ni har varit ute, har ni haft något roligt?"

Nu hade det mörknat utanför. En blågrå slöja hade brett sig över södra bergen, sjön låg alldeles lugn med de sovande ångbåtarna i rad utmed kajerna. Ljusen i Strömparterren gnistrade i vågorna, som där bubblade och kokade. Och varf man såg voro ljusen tända, elektriska ljus utmed Skeppsbron och på Mosebacke, bleka gaslyktor, små pigga röda prickar vid ångbåtsbryggorna.

Men hon såg inte det, hon såg neråt, till den tomma terrassen och till Blasieholms- hamnen, där det ännu stod folk och tittade.

"Småsysstrarna skulle gå ut och se på stä- ten", sade hon. "Ni kan tro de va nyfikna. Selma skulle följa med dem."

"Är fröken Selma lika rask och duktig som förr?"

"Lita på det. Selma har suttit från åtta i morse vid sin kassa i draget, och så gick hon hit med småsyskonen, för att visa dem, var jag är och solar mig bland de förnäma. Jag har flera gånger känt lust att gå ner till dem, där är min plats, och följa med dem hem.

Men här är roligt" — hon såg honom rätt in i ögonen — "och jag vill roa mig. Jag tycker om ljus och liv och färger, jag är njut- ningslysten, vet ni det? — Så där, nu ha de slutat hoppa. Vi få inte sitta i fred längre."

"Det var så roligt att återse er."

"Det var roligt, att ni kunde komma ut med det", skraffade hon.

Fröken Frances gled förbi dem.

"Är det ännu lika förtjusande?"

Aili hade stigit upp. "Tack för fransäsen." Hon var borta.

Deras bekantskap hade i själva verket va- rit ganska flyktig. Han hade en gång kommit med på en artiststallning. De hade dansat. "Så bra ni valsar!" hade hon viskat. Själv var hon lätt som en fågel.

De hade skämtat och smågnabbats. Hon roade honom med sin naiva tvärsäkerhet. Han följde henne hem, hon höll honom under ar- men, och han höll paraplyet över dem båda. "Ett riktigt trevligt regnväder", hade hon sagt. De hade sannerligen talat litet allvar också under promenaden, men vad det varit fråga om, det hade han längesedan glömt. Så stodo de utanför hennes port. "Tack! Det har varit så roligt." En blick ur de stora ögo- nen, den tjocka luggen under huvan, "god natt." Så gled porten igen och nyckeln vreds om innanför.

Sedan hade de stött på varandra ute ett par gånger. En gång var syster Selma med, en storväxt dam med karlfasoner och kort- klippt hår. Selma var både pappa och mam- ma för familjen. Strax innan han skulle resa utrikes, hade han träffat henne på gatan, och hon tog honom med sig upp för att Aili skulle få säga farväl.

Aili var synbart besvärad av visiten. Och han var förargad på sig själv. Vad hade han egentligen där att göra? Varför hade han trivts så bra i den slängiga flickans sällskap? Hon hade för resten oftast retat honom, och han, som var rätt hetsig, hade svarat. Men han behövde bara se hennes skälmska ögon, så var gnabbet glömt.

Deras avsked gick för sig utan ceremonier. Hennes svarta dräkt klädde henne förträff- ligt. Blek var hon alltid. Hon tryckte hans hand, hastigt, litet nervöst — en något för- sägd blick, "Välkommen åter!"

Det var två år sedan dess. Nu hade han återsett henne. Och det var inte i sällskap med Söderdito, han lämnade balen hos Williams.

Bad i barnhemmet.

DET ÄR RATT MÄRKVÄRDIGT, VILKEN tid det tar, innan en nyhet blir bekant för den stora allmänheten. Ja, jag menar nu inte sensationella nyheter om olyckor eller skan- daler, ty de sprida sig verkligen ganska fort, men t. ex. en nyhet på undervisningens eller uppfostrans område — vilken tid tar det inte innan pappor och mammor och ungdomar få ögonen på den! Däremot håller sig en viss tendens eller ett visst mod, sedan det en gång kommit in i det allmänna medve- tandet, förtvivlat länge. Det är t. ex. ännu modernt att flickor skola ta studentexamen,

I läroverkets Kindergarten.

fastän det redan för länge sedan bland för- ständig folk är erkänt, att studentexamen, med sina många och långa läxor och sin dressyr just för examen, i fråga om verk- lig bildning har ett ganska måttligt vär- de och i fråga om utkomst ett lika mått- ligt värde. För den stora allmänheten har det ännu ej gått upp, att vi ha åtminstone dubbelt så många studenter som landet be-

Kvartalsskiftet stundar,
vadan ärade kvartalsprenumeranter beha- gade utan dröjsmål förnya sitt abonnemang för undvikande av avbrott i expeditionen. Som förut få kvartalsabonnenterna tillgodo- räkna sig

IDUNS JULNUMMER

med dess rika skönlitterära innehåll av våra bästa pennor och med artistisk utsmyckning av framstående konstnärer.

PRENUMERERA GENAST!

höver, och att utsikterna för de kvinnliga studenterna äro ännu sämre än för de man- liga, emedan de i alla fall ha svårare att armbåga sig fram i kampen för tillvaron.

Dessa reflektioner tränga sig på mig, när jag tänker på att ännu endast en enda eller på sin höjd ett par flickskolor ha en över- byggnad, som för flickorna konkurrerar med studentexamen. Jag tänker då på 9:de klas- sen vid samskolan i Uppsala. Den har vis- serligen hållits uppe sex eller åtta år, om jag ej misstar mig, och i klassen rymmes med hänsyn till de praktiska arbetena ej mer än tolv flickor. Men klassen har ännu aldrig va- rit full, högsta antalet har varit elva, och dock har jag av skolans föreståndarinna hört, att flickor, som genomgått klassen, få utmärkta platser, och hon beklagar blott, att hon ej har flickor på långt när till alla de platser som erbjudas.

I fråga om möjlighet till utkomst ger klas- sen sålunda de allra bästa utsikter. Då nu Idun läses av så många pappor och mammor och så många unga flickor och så många släktingar och vänner till unga flickor, som stå i veksamman om vad de "skola bli", när de slutat sin åtta, torde några upplys- ningar om den nya klassen kunna vara väl- komna.

Uppsalaskolans eller som den officiella benämningen är: Uppsala Enskilda läroverks 9:e klass erbjuder tre olika möjligheter:

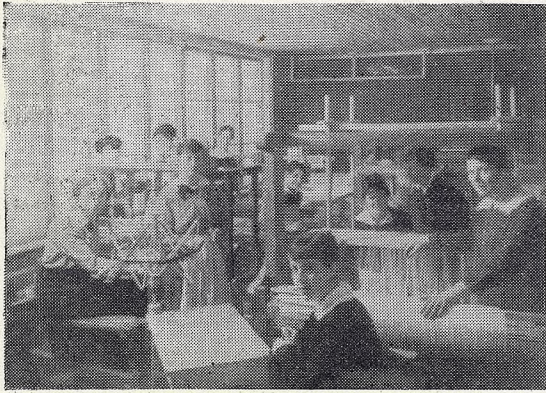
Den utbildar föreståndarinnor och lärarin- nor för barnträdgårdar (kindergarten) och är sålunda den ena av Sveriges fyra utbild- ningsanstalter eller seminarier för kinder- gartenlärarinnor.

Utom de vanliga ämnena, barnpsykologi och uppfostringslära samt på den prak- tiska sidan teckning modellering, träslöjd o. s. v., ingår i kursen även spädbarns- vård, samt praktiska övningar i skolans egen kindergarten och i en folkkinderg- arten. Behovet av anstalter, som i möd- rarnas frånvaro ta hand om småbarnen, är frängande, särskilt i städer och andra in- dustricentra, och behovet av ledarinnor för sådana anstalter är stort. Den utbildning, som ges i Uppsalaseminariet är både mångsidig och grundlig. Det är ju också en sak som intresserar alla unga flickor, att syssla med barn; det torde för de flesta vara som ett himmelrike i jämförelse med kontorsbok- ellet att sitta och knacka med en telegrafnyckel. Se på bilderna — vilken förtjusande värld!

Klassen utbildar även lärarinnor för småskola och hem. Utom barnpsykolo- gi och uppfostringslära samt teckning, mo- dellering och slöjd och en kortare kurs i handledning av små barn får eleven då un- dervisning i de olika skolämnenas metodik, huvudsakligen för de fyra första skolåren, och får själv öva sig i att undervisa på detta stadium. Behandlingen av de olika ämnena är fullt modern, så t. ex. i fråga om åskåd- nings- och hembygdsundervisning, i fråga om läsning och räkning. Undervisningen i småskolan håller ju på att reformeras, och nya vindar blåsa där.

För det tredje kan man gå igenom klas- sen utan att speciellt ägna sig åt vare sig kindergarten eller småskola. Klassens all- männa uppgift är nämligen "att bereda flic- kor, som önska fortsätta sina studier, men icke ämna taga studentexamen, tillfälle till vidare utbildning, särskilt i sådana ämnen som mera direkt sammanhånga med kvin- nans specifika uppgifter inom familj och hem."

Tillsammans med klass 7 och 8 bildar

Vävsalen.

I slöjdsalen.

Skötning i barnhemmet.

sålunda 9:de klassen en för flickor avsedd gymnasiallinje med praktisk läggning, utan studentexamen. Teoretiska studier i psykologi och uppfostringslära, hälsovård, samhällslära och ett främmande språk uppta ungefär halva tiden. Praktiska ämnen äro: teckning, modellering och slöjd, barnavård med tillverkning av barnutstyrsel, samt vävning.

Som en viktig uppgift betraktas tillverkning av leksaker. Vederbörande ha nämligen den åsikten, att man aldrig borde köpa leksaker åt barn, utan leksaker böra tillverkas av barnen själva med hjälp av mamma och äldre syskon.

Först så blir det riktigt roligt, och arbetet verkar på samma gång uppfostrande på hand och öga. Samhällslära ger den för vår tid nödvändiga orienteringen i ekonomiska och politiska frågor. Innevarande höst hoppas man dessutom kunna ordna det så, att flickor som vilja ha övning i att tala franska, bli inackorderade i en familj, där det dagliga samtalsspråket är franska.

Frågan om en 9:de klass väcktes för en del år sen vid ett flickskolemöte, och planen vinner säkerligen efter hand terräng, fastän det går långsamt. Vår 8-klassiga flickskola är en förträfflig institution, men räcker icke till. Den behöver icke

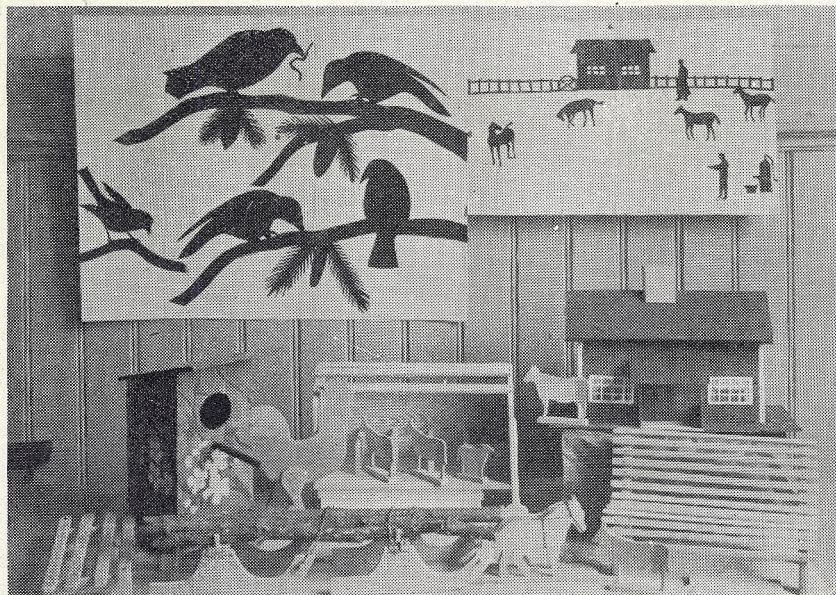
De större barnen matas i barnhemmet.

kompletteras med studentexamen. I fråga om de uppgifter, för vilka samhället behöver kvinnorna, spelar studentexamen ingen roll, kompletteringen behövs på den praktiska sidan.

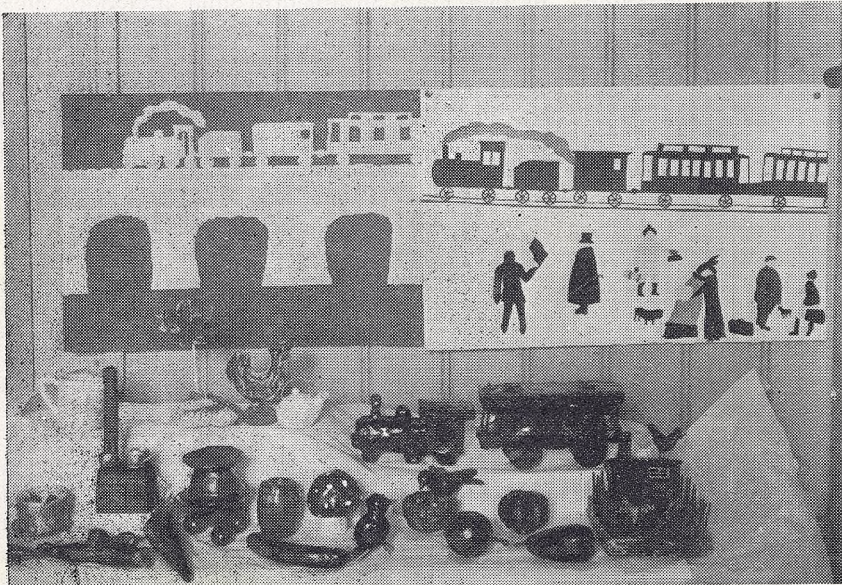
Det kan vara av ett visst intresse att påpeka, att man i vårt södra grannland Tyskland, varifrån vi både i tid och olid brukat hämta impulser och ledning, kommit underfund med, att den högre flickskolan behöver kompletteras åt det praktiska hållet. Mot slutet av 1917 kom i Preussen en förordning rörande "Frauensschulen", vad vi skulle kalla husmoderskolor. Dessa skolor skulle kunna

vara antingen ett- eller tvååriga. I planen ingår bl. a. närings- och födoämneslära, bokföring, mallagning, sömnad, trädgårdsskötsel, hälsolära, barnavård, uppfostringslära, konsten att syselsätta barn, samhällslära och modersmål. Planen föreför ju ett visst släktycke med de husmodersskolor, för vilka hos oss 1917 års riksdag gav regler och anslag. Men dessa husmodersskolor skulle ju obligatoriskt omfatta blott mallagning och födoämneslära. En sådan husmoderskurs byggd på 8-klassig flickskola, tillsammans med Uppsalaskolans 9:e klass motsvarar ungefär vad man i Tyskland kräver för högre kvinnobildning.

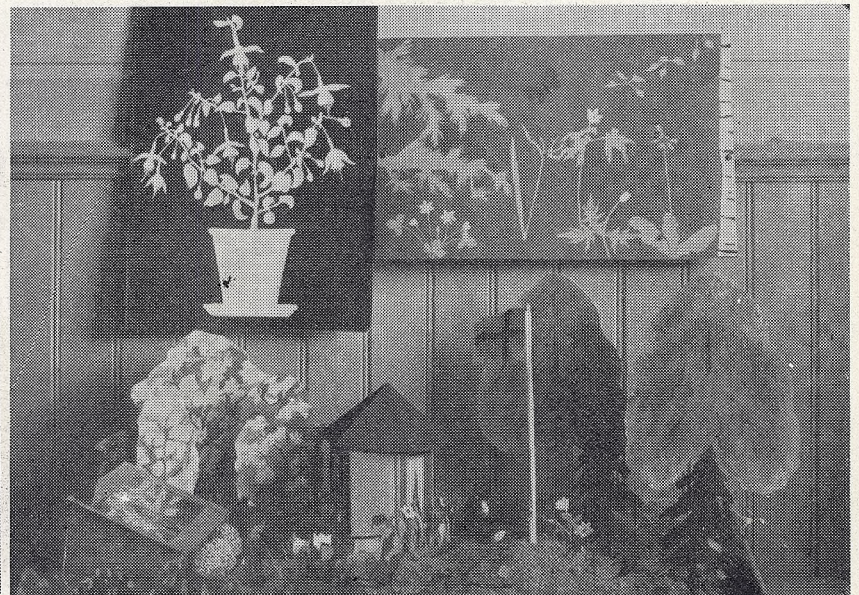
C. L.

Upptill: fri klippning utan föregående teckning. Nedtill: leksaker av trä.

Upptill vänster: s. k. "rivning", utförd endast med fingrarna utan föregående teckning; till höger: fri klippning. Nedtill: modellering.

Upptill: fri klippning utan föregående teckning. Nedtill: uppställning i barnens sandlåda: träd, lusthus, drivbänk, förfärdigade av kartong.

Lisa Hök — en av döden tidigt skördad.

INOM STORA KRETSAR I SVERIGES huvudstad och i Södermanland — särskilt i Tunabergs och Kila församlingar — råder sorg. Fredagen den 12 september 1919 inträffade ett mer än vanligt ömmande dödsfall, då fröken Lisa Hök, angripen av spanska sjukan, som slagit sig på lungorna, utandades sin sista suck.

Kan det vara möjligt? så fråga vi alla. Hon var ju ännu så nyligen här bland oss frisk och spänstig, levnadsglad och munter samt förhoppningsfull. Vi, som utgöra hennes vänskrets, sörja alla, var och en på sitt sätt. Ingen har annat än gott att säga om henne. Här är sorg, fastän solen skiner och himmelen är blå. Vi kunna inte riktigt fatta, vad som hänt. Hon har flugit från oss, klagar mer än en av vännerna, som tycka, att det var den omistligaste, som gått bort. Begåvad med stark fysik och god hälsa för att ej nämna icke vanlig fägring, borde hon kunnat hava en lång livstid för sig.

Hennes livsväg var ljus, jämn och banad. Väl situerad och dotter till en fader med ett namn aktat högt som både offentlig och enskild man samt till en intelligent och i allo exemplarisk moder, låg det mycket av solguld och lyckomöjligheter på den stig, som var för henne utstakad. Vid Lisa Höks bortgång talar förgångelsen mer än vanligt sitt djupa, gåtfulla ord. Hennes moder och syskon hade aldrig tänkt sig möjligheten av att de redan nu skulle mista henne, som var dem så kär och för vilken livet såg ut att le i vackra förhoppningars ljusa dager. Döden trädde så oförmodat över deras fröskel och ryckte från dem en av deras dyrbaraste skatter, som de ej förmådde värna. Vi måste tro på en djupare mening i vad som sker, ehuru vi ej kunna fatta allt.

Sophie Elisabeth Hök föddes i Stockholm den 26 januari 1897 och var dotter till lantmäterifiska-

len och riddaren Ernst Hök och Sophie Sederholm. De gävo henne en mycket värdad och förståndig uppfostran. Av doktor Natanael Beskow erhöll hon sin religionsundervisning. Knappt ett år gammal flyttade hon med sina föräldrar till Tomta och sedan till Frankhyttan, båda egendomarna belägna i Södermanland. På dessa gods och på det vackra herresätet Näfvekvärn — tillhörigt hennes mormoder fru Sophie Sederholm, född Nordenskiöld — tillbragte hon en mycket stor del av sin tid och om detta järnbruk kunde hon ej nog kärleksfullt tala.

Redan som helt ung vann Lisa Hök många vänner genom sin barnsliga gläntighet, sitt väl-

villiga sinnelag och sin obegränsade tjänstaktighet. Hon var en sann och pålitlig vän, som aldrig var rädd om stegen, då det gällde att bereda andra någon fördel. Mycken glädje och stort gagn gjorde hon dem, med vilka hon kom i beröring. Hennes älskvärda och blida väsen gjorde henne allestädes efterlängtd och kärkommen. Den unga kvinnan med den vänliga blicken, i vilken det innerst alltid dröjde en humoristisk glimt, var värd all hyllning, ty ett varmt hjärta, en öppen hand och en själ full av ädelhet voro hennes kännemärken. Skarpt huvud, säkert omdöme, utsökt god smak och fin takt röjdes i allt. Till sina föräldrar och syskon hyste hon innerlig kärlek.

Tre gånger drabbades hon av verklig sorg: d. 25 maj 1908, då hennes mormoder avsomnade, den 7 juli 1913, då hennes broder Rolf dog och den 14 september 1914 vid hennes faders frånfälle.

Lisa Hök var så varm, tröstande och omtänksam, att det kändes svårt för dem, vilkas tunga tillvaro hon lyst upp, och av vilkas bekymmer hon tagit del, att tänka att hon vid endast 22 års ålder kallats hädan. Med henne steg nämligen ljus, hjärtevärm, trevnad, hoppfull stämning och en frisk vind in i ett hem. Hennes livsgärning och harmoniska bild skall sent förgätas.

Lisa Hök efterlämnar moder och fem syskon: Bengt, Nils, Sophie, Magnus och Ivar samt morbroder, farbröder, kusiner, övriga släktingar och fränder. De skola länge i kär hägkomst bevara hennes sympatiska personlighet, redliga vilja, barmhärtiga sinnelag och oförtröttade arbetslust. För hennes vänner — och de äro många — återstår blott att tacka henne för vad hon varit för dem: för solskenet hon spred, för godheten i hennes sinne och för trofastheten i hennes hjärtelag.

DET ÄR OMOJLIGT ATT DEFINIERA VARI Hornbæks charme ligger. Marienlyst är hundra gånger elegantare, Fanö och Skagen besökas av många fler badgäster, Klampenborg har sin omtalade kapplöpningsbana och vid Gilleleje ligger havet på med en kraft, som aldrig Hornbæk, med sitt läge vid Sundets nästan smalaste del, får vara med om; och ändå är det något vid den lilla idylliska badorten, som gör att de, som en enda gång satt sin fot på den breda, solbelysta plagen, badat de uppfriskande baden och dansat på "Kroen" på kvällen nödvändigt måste vända åter.

Lika glatt och intagande, badande i sommarsolens varma glans, lika leende som alltid, mötesplats för turister från snart sagt varje land på jorden, så mottog mig Hornbæk även i år. —

Dagens höjdpunkt är naturligtvis baden, och redan vid tvåtiden dra sig främlingarna ner mot plagen. Jag vet inte hur många tusen gäster, som detta år besöka Hornbæk, faktum är emellertid att den breda stranden tycks knappt räcka till åt alla. I större och mindre grupper, nerkrupna bakom granna japanska pappersparasoller och inhöjlda i mångfärgade badrockar ligga de solbadande från alla världens hörn, njutande Danmarks glada gästfrihet och de friska Oresundsbadens salta. Över den pittoreska tavlan hänger en djupblå himmel, havet går med lätta, skumkransade vågor, skraff ljuda och repliker stänka på ett tjog olika språk. — Sedan man fått tillräckligt av solbad och uppfriskande "doppar", drar man sig upp mot Larsens trevliga konditori, där kaffe och tallriksstora bakelser hindra ihjälhungning innan midnatten vid 6-tiden. —

Efter dinern börjar "Kroen", den stör-

Badsäsong vid Sundets pärla.

Sommarintryck från Hornbæk.

sta och elegantaste restaurangen i Hornbæk, att fyllas av människor, och särskilt å dansaftnarna är det svårt att få bord. Med danskarnas kända gemyt ordnas det emellertid med leenden och allehanda manipulationer, och surmulna blickar möts man inte av, om man råkar stöta till några av de superande gästerna, när man med sin dam lotsar sig bort till danssalen, där melodierna spritta och foxtrotterns vilda flängande kommer golvet att gå i vågor. Snarare är det tvärtom; ju omöjligare det ser ut att fränga in ett bord mellan de hundra andra, ju mindre plats att ställa en stol och ju ynkligare svängrum för de staccars vaktmästarna, dess soligare lysa allas anleten, och man hinner knappt viska ett "Und-

De båda damerna fr. vänster: författarinnan fru Ellen Lundberg-Nyblom och skådespelerskan fru Tyra Zanderholm.

skyld" förrän man möts av ett regn av försäkranen att det gjorde "saamend slet icke noget".

I år har dansflugan svårigen angripit danskarna. Det är inte bara på de reglementerade balaftnarna, som step- och valsmelodier ljuda från orkestern. Varenda kväll måste man ha sig några varv, och ibland brukas det till och med dansas efter lunch. Danskarna tycka att de dansa utmärkt, och de anse att de danska flickorna äro så skickliga som de svenska. Danskorna påstå, att deras manliga landsmän inte förstå sig mer på dans än en ko på motorcyklar, och prisa sin lyckliga stjärna, när någon svensk "Fyr" svävar bort med dem. Och den svenske "Fyren", — ja, vare sig nu hans danska manliga eller kvinnliga vänner ha rätt, det grubblar han inte över, men gläder sig åt den blomman, som räcker honom och gör sitt bästa att slå alla eventuella rivaler ur brädet. Jag kan inte säga, att det dansas så extra vackert i Danmark. Foxtrotten flänges naturligtvis under halsbrytande turer, och

vissa amerikanska avarter såsom "gabyglide" och andra, ha nu fångat allas intresse. Vals dansas rent av fullt. Om man i en sal upptäcker ett enda par, som dansar vals på ett graciöst och smakfullt sätt, kan man vara övertygad om, att de äro svenskar.

Men lika stormande roligt har man ändå!

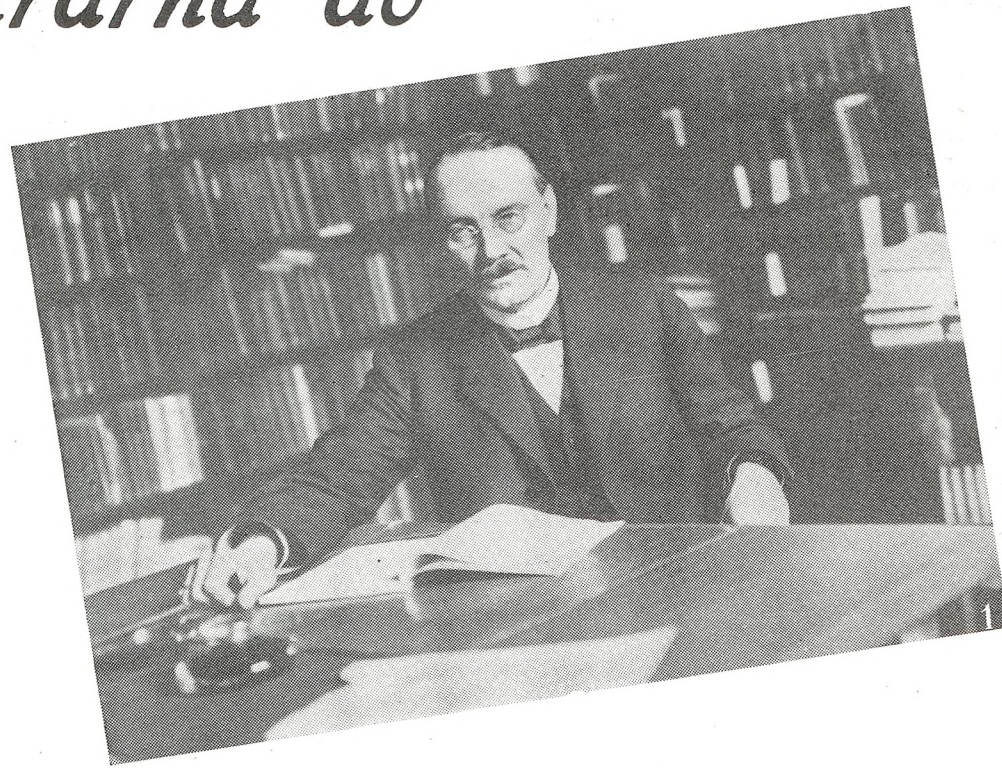
"Man är ej glad för det man dansar, man dansar för det man är glad." —

Mellan danserna njuter man gott, billigt vin, jättestora kakor eller excentriska drinkar, och om man är allt för varm av den tryckande luften inne i balsalen, — eller kanske glöder inom-

(Fort. sid. 556.)

II. Rättsvetenskap och humaniora

1. Professor N. F. Stjernberg.
2. Professor Ivar Fredholm.
3. Professor N. E. Alexandersson.
4. Professor G. A. Eberstein.

vid Stockholms Högskola.

5. Professor Johnny Roosval.
6. Professor Martin Lamm.
7. Professor Osvald Sirén.
8. Professor L. B. Ekeberg.

DET HAR FÖR INTRESSERADE ALLTID varit ett hopp, att huvudstadens universitet med tiden skulle bli fullständigt, och det är också numera en bit på väg. Högskolan började med några få naturvetenskapliga institutioner, nu är den grenen fullständig. Rättsvetenskapliga fakulteten är också fullständig, och den humanistiska sektionen är representerad av åtminstone några ämnen.

Juridiska fakulteten grundades vid den tidpunkt, då Högskolan flyttade in i sitt nya hus vid Drottninggatan och har hela tiden haft ett glädja sig åt en stor lärjungeskara. Under höstterminen 1918 voro av skolans 688 elever mer än hälften eller 412 jurister. För utbildning av dessa till kunniga och målmedvetna rättsvetenskapliga handhavare svara ett tiotal lärare. Det arbete dessa ha sig anförtrott torde därför, i betraktande av det stora antalet elever, vara ganska krävande, i synnerhet för de fyra professorer, som ha huvudentamina om hand, Alexandersson, Stjernberg, Eberstein och Ekeberg. Som ett bevis på deras arbetsbörda i tentamensväg kan nämnas, att professor Eberstein vid sin tentamensperiod i januari detta år hade att examinera inte mindre än femtio stycken tentander.

Det är inte så lätt att vara professor; än är man för sträng, då har man dåligt rykte hos tentanderna, än är man för mild, då får man dåligt rykte på annat håll. En som i detta fall håller sig inom gyllene gränser är professor

Alexandersson. Sällan har någon professor varit så omytkt av sina tentander som denne. Han är kanske inte mild, men han är alltid vänlig och tillmötesgående. Han är dessutom den födde humoristen, inte bara juristen utan även människan. Han tar gärna del av studenternas intressen, är ofta närvarande vid deras fester och visar sig då alltid vid gott humör.

Stjernberg, professor i straffrätt, hör däremot till de fruktade professorerna. Darrande i knäveckan beger man sig upp till hans våning för att visa vad man kan. Ibland möts man av en barsk uppsyn, ibland av en cigarr. Skräcken har mest sin grund däri, att man ännu i trappan inte vet vilkeder som skall visa sig. Men när så allt är över och allt har gått bra, eller när terminens seminarier i straffrätt ha nått sin fullbordning, då bjuder professorn på supé. Det gör inte vilken professor som helst.

Den siste i raden bland de fyra som nämndes härovan är prof. Ekeberg. Han bör komma sist, ty han är yngst, han blev professor vid 27 års ålder. Om honom och hans företrädare i ämbetet, den stridbare prof. Winroth, går en

nog så belysande anekdot. "Det finns två begåvade jurister här i landet," yttrade Winroth en gång, "den ene är jag och den andre är Ekeberg." Professor Ekeberg är emellertid inte bara begåvad, han är också en man med mänsklighet i högre grad än de flesta. Det är en verkligt urban peson. Visserligen måste han liksom alla andra professorer se till att hans ämne inte bra inte förfaller utan i stället stiger till all högre nivå, och detta har han också arbetat för mer än de flesta. — Själv har han varit oförtroligt verksam på det stora arbete å familjerättes omdaning, som nu pågår, för att ersätta 134 års lag. — Därför kan inte heller prof. Ekeberg släppa efter på fordringarna i sitt ämne utan måste emellanåt kugga någon mindre väl förberedd tentand. Men när han utlämnar, sker det inte med ett kallt eller hufvullt: "Det här får vi göra om" eller "Det här går inte." Det är en verklig smärta för honom

att behöva komma fram med saken, och han meddelar alltid på ett synerligen humant sätt den sorgliga underrättelsen, att han inte kan goäkna.

De juridiska studierna äro strängt taget de enda vid Högskolan, som kunna bedrivas efter ett på förhand uppsällt schema. De äro också de enda för vilka man kan beräkna studieliden någorlunda exakt. Den ena tentamen hakar här i den andra, allt är obligatoriskt och överbetyg i ett eller annat ämne betyder inte så mycket för själva examen. En juris kandidat är alltid en juris kandidat, hans studier föra fram till en avslutad examen, något som inte är fallet varken för dem som studera naturvetenskap eller för dem som studera humaniora.

Av den humanistiska ämnesgruppen finnas endast ett fåtal ämnen företrädda vid Stockholms Högskola. Då professor Segerstedt verkade här gavs det undervisning även i

religionshistoria, men nu undervisas det praktiskt taget endast i tre, litteratur- och konsthistoria samt fornkunskap. Alla tre dessa ämnen förmå naturligtvis redan i sig själva att i hög grad samla en intresserad skara lärjungar, men de dugliga lärare, som verka här, göra intresset ännu större. Sedan professor Warburg gick ur tiden verka här endast unga krafter.

Största intresset tilldrar sig nog litteraturhistorien. Med höstterminen 1918 övertog Martin Lamm undervisningen häri. Det var då liksom en ny fläkt hade blåst genom lärosalen. Med stor kraft och energi bröt han in och organiserade undervisningen, och han har under den korta tid han varit verksam förmått uträdda duktiga saker. Hans föreläsningar äro briljanta med en flykt över ämnet, som tagit åhörarna med storm. I sina tentamina är han ju inte att leka med, men det fordras ju också, att en ny tentator visar, att det ligger vikt på hans ämne.

För undervisningen i konsthistoria stå två goda namn, Roosval och Sirén, var på sitt område representativa. De företräda var för sig två olika riktningar inom ämnet, Roosval den nationella, Si-

rén den internationella. Professor Roosval har för sin del rent av bildat skola inom den yngre konsthistoriken och i hög grad lyckats intressera sina lärjungar för sitt specialområde, svensk kyrklig medeltida konst. Professor Sirén å sin sida är livligt intresserad av vad som rör sig ute i världen, allt emellanåt företar han sina upptäcktsfärder till för oss föga kända kulturområden och återvänder hem med ett rikt byte av konstskatter. Det var ju också han, som tog initiativet till den nyligen å Stockholms Högskola anordnade utställningen av äldre kinesisk konst. Dessutom har han ett starkt intresse även för rent estetiska problem, vilket bland konsthistoriker är en rätt så sällsynt företeelse.

De som vid Högskolan bedriva humanistiska studier äro väl till antalet ganska få — av sistlidna hösttermins 688 studerande voro endast 72 humanister — men de tillhöra i gengäld mer än andra den lilla utvalda klick, som så småningom tar ledningen på de andligt kulturella områdena. Juristerna bli advokater eller affärsmän, naturvetarna bli lärare, upptäcktsresande eller ledare för mera materiellt kulturella företag, där de oftast få slå sig fram på nya banor, men humanisterna ha sin ställning given redan på förhand — om man nu skall generalisera.

ERHARD BÄCKSTROM.

(Forts. fr. sid 553.)

bords med en sju gånger värre hetta, — söker man sig gärna ut på den nattstilla, månbelysta plagen tillsammans med sin själs älskade. Man behöver varken vara backfisch på 15 år eller så extra nyromantisk av sig, för att fångas av den underliga, ljusande stämning, som vilar över havet, stranden, den lilla slumrande fiskarstaden, "Kroens" upplysta veranda och ens eget sentimentala, gymnastickande lilla hjärta.

Vid ens fötter, som mjukt sjunka ner i den vita, fina sanden, nynnar havet en stilla nattmelodi i den milda brisen, vågorna sjunga sakta och bryta sig mot stranden med ett ljud av sprött glas. Över det mörka havet och Hörnbæk, som med hundra fönsters ögon tycks stirra blint in i mörkret, välver sig himlen hög och stjärnsådd. Från Gilleleje blinkar fyren genom natten, över havet titta ljusen i Höganäs och Mölle och den svala vinden för friska fläktar av tång och saltä mot en.

När nattbrisen inte längre kan stå emot av den allra mest glödande inneboende värme, drar man sig tillbaka till "Kroen", där danserna fortsätta till kl. 12, nu, sedan man fått den extra nattimmen att suddas på. —

På biografen, där usla kopior av sekelgamla filmer visas, och där svalorna, som byggt sina bon i de båda stora elektriska lamporna, flyga ut och in mellan pauserna, ofta kvarlämnande annat än ljudet av deras glada kvitter, ha ibland förstklassiga konstnärer musik- och föredragsaftnar. En kväll var det själve Storm P., som satte skrämt musklerna i rörelse, utomordentligt väl sekunderad av den unge talangfulle sångaren och författaren Christian Gottschalk, — konferencier på "Edderkobben", — och senare uppträdde illusionister och ryska romanssångare.

Utom "Kroen" och bion lockar ju alltid en promenad i den vackra, skuggiga plantagen, som sträcker sig bortåt Helsingör, några kilometer utmed kusten. Ett besök, som heller inte skadar att göra, är en utflykt till Huleröd badhotell, och någon kväll får man ju lov att ta fracken och den aristokratiskt högförnäma och stela minnen på sig och fara till Marienlyst.

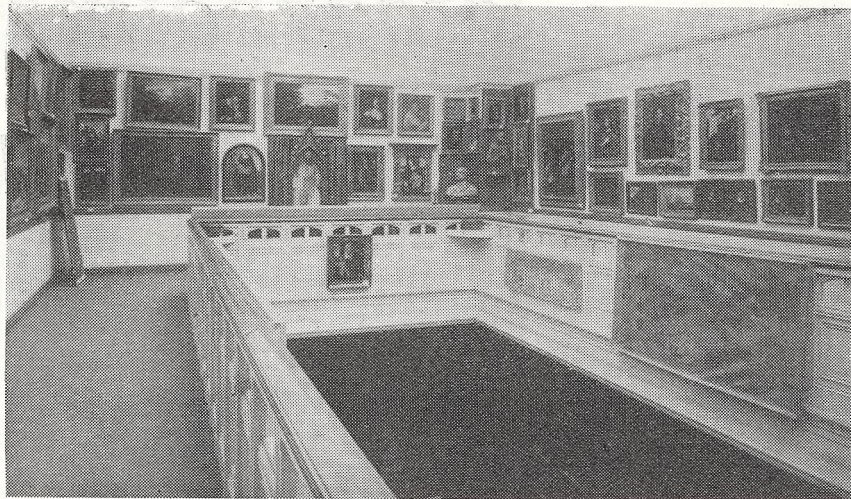
Helst stannar man emellertid i Hornbæk, ligger dagen i ända nere på stranden, solsteker sig, badar, och stiftar bekantskaper, äter sin goda mat på de trevliga pensionaten, besöker "Kroen" på kvällen, dansar och flirtar, och innan man vet ordet av är den fatiga semester tiden slut, plikten och arbetet tvinga en att resa och med icke fullt så glada känslor, som då man landsteg i Danmark, sätter man åter sin fot på Vasagatan, där ärans och hjältnarnas språk ljuder omkring en och återser alla de stela och gudomligt surmulna* Stockholmsfysionomierna.

HOLGER LUNDBERG.

* Talesättet det alltid "surmulna" Stockholm och det alltid "lystige" Köpenhamn har nu brukats ända till banalitet och håller knappast streck vid en objektiv granskning.

Red:ns anmärkning.

INSANDA MANUSKRIFT,
som önskas returnerade, torde
alltid åtföljas av porto.

Konsthistoriska avdelningen i Stockholms Högskola.

Något om en husfru och tvåtusen svin.

"KRISTIDENS LARDOMAR" — VAR DET inte så, det hette? Men ack, under bittra tider trösta sig människorna, som därmed visa sig vara större filosofer än man i regel tilltror dem, med intet så gärna som med att de åtminstone draga lära av vad de lida — och intet glömma de sedan fortare än vad de lärt.

Det lästes härom dagen i en Stockholms-tidning att — svinen f. n. ha det bra. Därför att det nu, sedan ransoneringstiden är förbi, från Stockholmsfamiljernas kök flyter en jämn ström av "bättre" avfall, köttrester, konserver och allt möjligt gott ut i sopfunnorna och därifrån vidare till svingården. Och svingårdarnas stam har med anledning av detta storartade tillflöde måst ökas med jag tror ett par tusen svin för att intet av avfallet skulle förfaras(!)

Jag träffade härom dagen en rik Stockholmsfru, som på tal om — nå, vad kvinnor bruka tala om, stolt yttrade: "Nej, se i köket, där behöver jag inte gå!" Må sammanhanget förlåtas mig, men jag kom att tänka på de två tusen svinen. Som leva av det rika avfall, vilket tjänarinnorna kasta ut från de många, många kök, i vilka frun inte "behöver" gå.

Förr i världen hade tjänstfolket det ofastast bra i de hus, där frun själv såg till allt i köket. Numera, när frun inte ser om i köket, är det — svinen, som ha det bra. Men för hushållningen lär det vara allt annat än utmärkt, varken för den stora, lan-

Kollegierummet i Stockholms högskola. — E. Holmén foto.

dets, där vanan vid slöseri utbreddes uppifrån, eller för den lilla privata, där tjänstefolket blir demoraliserat genom att vänja sig att ej taga vara på saker och ting. Och vad skulle mannen den där Stockholmsfrun ha sagt, om hennes man förklarade, att han inte "behövde" se till sin affär? Och hon har dock lika stort ansvar på sitt fält som han på sitt.

Sannerligen, när man tänker på att detta skall vara tillämpningen av "kristidens lardomar", kan man få för sig, att den ransoneringskortens syndaflod, vari envar höll sig mödosamt uppe på sitt eget hushålls lilla ark med de kargt

tillmätta köttstyckena, var — alldeles som den riktiga floden — ingalunda avsedd som en fostran, utan snarare som ett rättvist straff. Och där står intet slags regnbåge på himmelen som tecken på att det ej skall komma åter!

Det finns symboler, som äro säreget sköna och betydelsefulla. Som en sådan syns mig den där väldiga nyckelknippan, som alltid hängde vid den medeltida husfruns sida och var ett insignium på hennes myndighet och även hennes ansvar. Bevars, nyckelknippan går ju inte ihop med tidens mode, men bildligt borde varje husmoder ännu i dag bära den. Den betecknar alljämt hennes myndighet — och hennes ansvar. Och så dessutom: vad är inte den i grunden för en stackare, som icke i sin hand har, alljämt bildligt talat, den nyckel, varmed han öppnar dörren till sitt eget arbetsområde, sin mödas och sin kunnighets rum, är det ock än så litet.

Jag är visst icke någon vän av ett fanatiskt arbete, som icke lämnar tid för tanke och dröm, men det har alltid förefallit mig, som om den, vilken icke också har ett allvarligt arbete att syssla med, på något sätt stode på sidan om livet — må han eller hon sedan "leva med", som det heter, hur mycket som helst.

Jag kände en begåvad kvinna, som var gift med en akademiker och som själv var ganska hemma i det babyloniska — både i de babyloniska kvinnornas sju klasser, alltifrån prästinnornas till de ogifta mödrarnas, och mycket annat smått och gott från det land, som på grund av ett visst gammalt torn med orätt döpts till förbistringens. Men sitt kök skötte hon i alla fall med säker hand, "och", sade hon, "när jag lagar mat, vill jag, det skall vara flykt över det." Jag har alltid beundrat henne för att hon icke för det där gamla babyloniska glömde sitt kök. Men hur många finns det ej, som icke ha det minsta lilla babyloniska att intressera sig för, men som ändå icke — "behöva" gå i köket, som det så överlägset heter.

TEORETICA.

MANUSKRIFT OCH BREV

av redaktionell natur torde alltid adresseras till Redaktionen av Idun, ej till någon särskild medlem av densamma.

FRÖKEN AMANDA PETERSON, INNEHAVARE av firman A. Hjellmans Effr:s Pappers- och Leksaksaffär, Karlskrona, kan den 1 okt. d. å. fira sitt 25-års-jubileum.

Affären, som den 1 okt. 1894 övertogs av fröken Peterson är stadens största, bäst sorterade och mest populära leksaksaffär, har under de gångna åren utvecklats sig med en alljämt växande hastighet och framstår nu som ett sannskyldigt barnens paradiset. Det stora förtroende, som från kundernas sida kommit affären till del, har under årens lopp föranlett ganska betydliga lokalutvidgningar.

Genom sitt stora tillmötesgående och välvilliga sätt har också fröken Peterson gjort sig allmänt omtyckt.

En ung konstnärinna, som mer än de flesta hemsökts av prövningar, skådespelerskan och

Kvinnoporträtt till dagskrönikan.

Amanda Peterson.

Margareta Sachs.

skriftställarinnan fru Margareta Sachs i Stockholm har slutat sina dagar, endast 31 år gammal.

Efter att ha genomgått Dramatiska teaterns elevskola ägnade hon sig först åt teatern och har uppträtt på Svenska teatern samt ett flertal andra scener i Stockholm och landsorten. En svårartad astma, som förföljt henne sedan ett tiotal år och alljämt förvärrades, förmådde henne emellertid att de senare åren så gott som helt lämna teatern för att i stället ägna sig åt recitation och skriftställeri. Bl. a. skrev hon teaterkritiker i Folkets Dagblad Politiken.

Margareta Sachs hade fått en god del av sin uppfostran utomlands, framför allt i Paris, och ovanligt språkbildad som hon var, sysslade hon även med översättningsverksamhet.

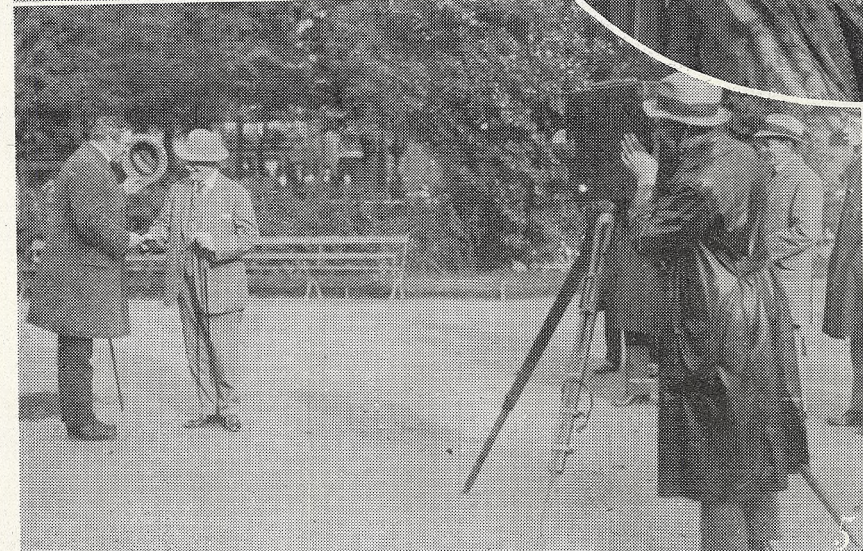
Som sörjande anhöriga stå nu hennes moder, skriftställarinnan fru Hilda Sachs, en liten son samt en broder.

Från Barnens dag.

1. Konungen lyckönskar Barnens Dagsgeneralen till årets seger.
2. Studenternas intåg på Stadion.
3. Ringvall som Katarina Medici.

4. En fäck trio.
5. Carl Barcklind filmar i Kungsträdgården.
6. Nyare tiden fågar in. Pressfotobyråns foto.

MUSTAD'S
VÄXT-MARGARIN

BEGÄR HÖGSTA MÄRKET:

MUSTADS
"BÄSTA-VÄXT"

Pröva
SALAM-
TABLETTEN

vid hals- och bröst-
åkommor.

Förordad av Prof. C. B. Mesterton.

Pris 50 öre.

VÅR STORA, NYA HUVUDKATALOG N:o 78

för 1919-1920 bör Ni ofördröjligen rekvidrera för att därigenom komma i förbindelse med en firma, som erbjuder verkligt stora fördelar. Den är den innehållsrikaste varukatalog i Sverige i fråga om manufaktur och korta varor m. m., allt i god kvalitet och till verkligt billiga priser. Jämte fina provblad å jultidningar och å kalendern "Åhlén & Holms Årsbok 1920" erhålles katalogen på begäran gratis mot endast portokostnaden.

ÅHLÉN & HOLM, STOCKHOLM

Husmödrar!

Det bästa blir i längden det billigaste. Begär därför alltid

Pellerins Växtmargarin,

"EXTRA VÄXT"

som är marknadens förnämsta fabrikat.

**Vackra spetsar
höja de kvinnliga behagen!**

Men för att de det skola göra, måste de vara av utsökt renhet, o. denna ernås förmånligast med tvättextraktet Solidar.

Tvättning av spetsar är en ömtålig sak, men den blir tämligen enkel, om man förfogar över tvättpulvret »Solidar», genom vars användande spetsarne bli som nya och det utan att utsättas för minsta grad av slitage. Ett fjärdedels paket i 10 liter varmt vatten är tillräckligt. I denna lösning nedläggs spetsarne, sedan de lindats kring en rensinsflaska, och lösningen drar till sig smutsen. För övrigt förfar man i enlighet med den medföljande bruksanvisningen, och spetsarne bli samma prydna, som då de första gången buros.

SOLIDAR

Medan ridån är uppe.

EN NY MADAME BUTTERFLY PÅ OPERAN blev signalen till en allmänare publiktillströmning, och kvällstimmarne i operasalongen voro sannerligen icke bortkastade. Det var fröken Greta Söderman, som afört sig den lilla geishans färgrika kimono, och dräktens glans mötsvarades av en vokal och dramatisk kolorit, som i yppighet lämnade intet övrigt att önska. Det blev en njutning för örat att lyssna till hennes klockrena sång, kompletterad av en osökt innerlighet i den dramatiska gestaltningen av rollen. Hon undvek skickligt partiets många sentimentala stötestenar och lyckades betona den lilla japanskans vemodiga livsöde, så att det framstod helt mänskligt och gripande. En ung adept från operaskolan hr Alfred Johansen, till börden norrmän, sjöng Linkertons parti. Hans tenor klingade överraskande frisk och skär och sången var tekniskt välbalanserad. Spelet röjde däremot nybörjaren. Hr Richter utmärkte sig i konsulns roll. Hos honom förenas städse en sångens och spelets kultur, som han är förtämligen ensam om bland de manliga operaartisterna.

Höstens första symfonikonserter på Operan var helt ägnad ung-svensk tonkonst. Programmets mest intresseväckande nyhet blev Gustav Heintzes pianokonsert f-moll, ett personlighetsfärgat verk, som innehöll musik i verkligt god mening. Det utfördes talangfullt av Gösta Jahn, ehuru spelet i rent tekniskt avseende icke föreföll fullt färdigt.

Hr Järnefelt och A. Wiklund dirigerade, den senare sin egen från en av Konserfförenings affnar kända och uppskattade orkesterdikt "Sommarnatt och soluppgång".

Folkteatern har släppt fram på scenen en fransk vädevill, Alexandre Bissons "En flickpension", en något bedagad skönhet från åttiotalet, var enklare kvickheter och vissnade behag emellertid väckte förtjusning hos en av modärnare smakriktningar ofördärvad publik. Dagmar Ebbesen hade fått en tacksam roll som en giftaslysten gammal ungmö och kvällen var i främsta rummet hennes. Fredrik Hedlund hade som den f. d. aktören, vilken blivit föreståndare för en flickpension, mindre tillfälle att "göra sig". Ernst Brunman och Josef Fischer snarare underströko det långdragna i pjäsen än mötsatsen.

Spalten om böckerna.

NÄR GUSTAVE FLAUBERT SKULLE SKRIVA sin roman Salambo, som spelar i och kring det gamla Kartago på Hamilkars tid, reste han ned till Afrika för att på stället sätta sig in i stämningen. Han trampade det ökenheta grus, på vilket Kartago legat, och mot den glödande ökenhimlen såg hans fantasi de libyska hordernas stormningar, stadens pompösa murmassor och de stora fällägrens fornvärldsprakt.

Litteraturhistorien har med rätta betecknat hans roman som ett inbillningskraftens stordåd; också står boken alljämt som ett mönster av inträngande och intuitiv skaparformåga.

En annan fransk författare, J. H. Rosny d. ä. har emellertid icke nöjt sig med att söka sitt stoff några århundraden före Kristus, utan slungat sig ända bort till urtiden och i sin nu i omsorgsfull svensk ölkning utkomna roman Kampen om elden givit en skildring av jordens förhistoriska livsformer.

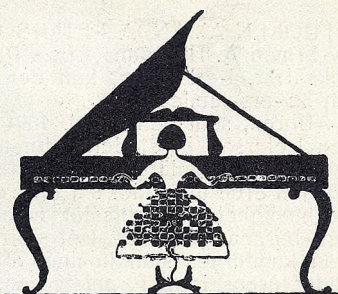
Oulhamrarna äro ett uridsfolk, som nätt och jämnt lämnat djurstadiets primitiva föreställningsvärld. En av stammens medlemmar beskrives sålunda: "Av hans ansikte såg man endast en mun med köttfärgade läppar och hans mordiska ögon; hans undersåtsiga växt gjorde längden av hans armar och hans enorma skuldror mera märkbara; hela hans varelse gav intryck av en obarkad, outfröttlig och obändig styrka". Kommer man icke ofelbart att tänka på en gestalt i släkt med gorillans jättkropp?

Under en strid med fiendliga horder bli Oulhamrarna slagna och drivna på flykten och samtidigt släcker fienden deras eld, deras livs högst och dyrbaraste egendom, som de oavlättligt vårdat så långt de kunde minnas tillbaka och utan vilken de hofas med fullständig undergång.

Vem skaffar oss åter elden? är den vitala frågan, som hela stammen gör sig. Aghoo, uroxens son, och Naoh, leopardens son, båda rivaliserande om stammens förnämsta kvinna, hövdingen Faouhms systerdotter Gammla, "smärt, vidjelig, mystisk", säga sig vilja utföra det svåra värvet att upphinna fienden och hemföra elden.

Båda ge sig ut i vildmarken i skilda riktningar, följda av några unga krigare.

Det blir Naoh, som utför hjältedådet att åter-skaffa den rövade elden, och skildringen av hans och hans mäns äventyr fyller nu boken från första till sista kapitlet.

A. B. FÖRENADE
PIANO & ORGELFABRIKER
GÖTEBORG

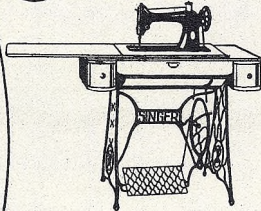
Flyglar, Pianon, Orglar från landets förnämsta fabriker. **Försäljningsmagasin: Stockholm: Drottningg. 28. Göteborg: Arkaden, Malmö: Österg. 28. Norrköping: Drottningg. 16. Gävle: N:a Kungsg. 25.**

GAHNS
'AKTA
ASEPTINTVÅL

renaste och bästa hushållstvä. *

Guldmedalj i Stockholm 1897.

SINGER

"Sybordsmaskiner"

VITRUMS
FERROL

är det kraftigast aptitgivande och mest stärkande av alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lättsmält föredrages det av den ömtåligaste mage. Vid blodbrist och svaghet av största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tagas av såväl barn som vuxna.

Tillverkas å **APOTEKET VASENS DRUG-HANDELS LABORATORIUM STOCKHOLM**

Originalflaskor om 500 gram. Finnes å alla apotek.

Annonsera i Idun!

STEINWAY

Ensamagentur: Steinway & Sons
Lundholms Pianomagasinet
Skeppsbergsgatan 3A Stockholm.

Bästa järnmedel

utmärkt styrkande.

Föreskrives av många läkare.

Fås på apoteken.

Använd

Torkapparaten

"A W A"

vid torkning av
frukt och grönsaker.

Användbar för såväl gas- som kolspisel. Apparaten består av 5 ramar 54x26 cm. med stark, rostfri trädduksbotten samt underställ av lackerad plåt. Pris komplett, väl emballerad kr. 15:— Extra torkramar kr. 3:— Bruksanvisning för torkning av olika sorters frukt och grönsaker medföljer.

A.-B. A. W. ANGEL,

HALMSTAD.
Tel. 36 och 626.

Mot spröd och narig hud
å händer och ansikte är

DERMA-CREAM

med rose eller viol

det yppersta medlet. På grund av sin beredning utan fett och olja är DERMA CREAM särdeles behaglig att använda, då den fullständigt låter inriva sig i huden. Hel- och halvtuber.

Till salu å apotek och i tekniska affärer.

VOLTA

elektriska
resstryckjärn med-
packas först i kofferten

**ELEKTRISKA
ARTIEBOLAGET
VOLTA**

ULVSUNDA PR. STOCKHOLM
UTSTÄLLN. BIRGERJÄRISG. 21

Liksom man hos Flaubert beundrar styrkan i hans inbillning att få det försvunna Kariago att återuppstå i Salambos mäktigt gestaltade skildringar, beundrar man hos Rosny den säkra intuitionen och den dristiga fantasien varur födes jordens urtidsform, då livssaven i såväl det animala som vegetativa livet flöt med hundra-dubbel styrka mot vad som är förhållandet i våra kultursekler.

Allt vad urskog, fräsk och hedar har av myllrande djurarter från det ofattbart stora mammutdjuret till den minsta ödla lever sitt intensiva liv på bokens blad; de tre eldsökarne utkämpa vilda fejder med jättelejon, grottbjörnar, tigrar och leoparder, medan mammuterna bli deras vänner och hjälpa dem i striderna. Även sällsamma människohorders anfall ha de att övervinna och gigantiska naturhinder att besegra. Men författaren ger mer än detta; han ger de första medvetna människoracernas kamp mot den skräckinjagande naturen, deras vaknande tanke- och känsloliv, vari vördnaden för elden blir till en nästan panteistisk hänförelse.

Där finns scener av grandios skönhet, blottande en urvärldspoesi, som endast en boren diktare kan framtrolla, och fejdernas stora ögonblick äga en fascinerande kraft i skildringen, som kommer ens kinder att hetta av spänning. Kort sagt: Kampen om elden reser sig som ett originellt konstverk med djärv och kärv struktur; det är en av de nya skönlitterära böcker, som lämna ett starkt intryck vid läsningen. Den svenska upplagan har utgivits från C. W. K. Gleerups förlag och kostar 9:75.

E. H.-N.

"Publikens gunstlingar".

I DEN POPULÄRA BOKSERIEN MED OVANSTÄNDE NAMN HAR I DAGARNA FRÅN LARS HÖKERBERGS FÖRLAG UTKOMMIT EN NY VOLYM, DEN SJUNDE I ORDNINGEN, BEHANDLANDE TORA TEJE. FÖRFATTAREN ÄR YNGVE HEDVALL SOM ALLTID SKRIVER CON AMORE, DÅ HAN HAR NÅGOT ÄMNE FRÅN TEATERVÄRLDEN ATT BEHANDLA. OCH TORA TEJE HAR UTAN TVIVEL VARIT ETT AV DE MERA LOCKANDE — DET MÄRKS PÅ OMSORGEN OM KARAKTÄRISTIKEN OCH STILENS VÄRME OCH RYTM.

Det är en hel liten stockholmsskildring man får till livs i inledningen, en snapshot från en premiärkväll i Svenska teaterns salong med porträtt av kända habituésansikten, och i fortsättningen en snabbmålning av skådespelerskans barndom, gryende artistskap och utveckling till mognad konstnärinna. Mycket är präglad av en intim berättande ton och för stundom tanken till liknande skildringar av Frans Hedberg i forna tiders teaterkalendrar.

För varje teaterintresserad läsare är boken givande nog, allra helst som analysen av fru Tejes konstnärskap vittnar om god iakttagelse och ofta slår huvudet på spiken. Det enda anmälnaren skulle vilja reservera sig emot är att författaren av intresse för ämnet stundom gör väl mycket av hennes enskilda person, ger drag ur hennes privatliv, som saklöst kunnat förbigås. Det är att lägga hyende under allmänhetens redan förut uppdrivna aktriskult och främjar alldeles säkert icke skådespelarkonsten. Men det är sant — redan i titeln Publikens gunstlingar finns tonen anslagen, förhålligandets ton, denna beundran å tout prix, utan vilken gunstlingskap ej kan finnas till.

Volymen prydes av ett antal ypperliga fotografier, roll- och civilporträtt av konstnärinnan som bör känna sig tillfredsställd över att kameran så noga tillvaratagit hennes egenartade fågning.

E. H.-N.

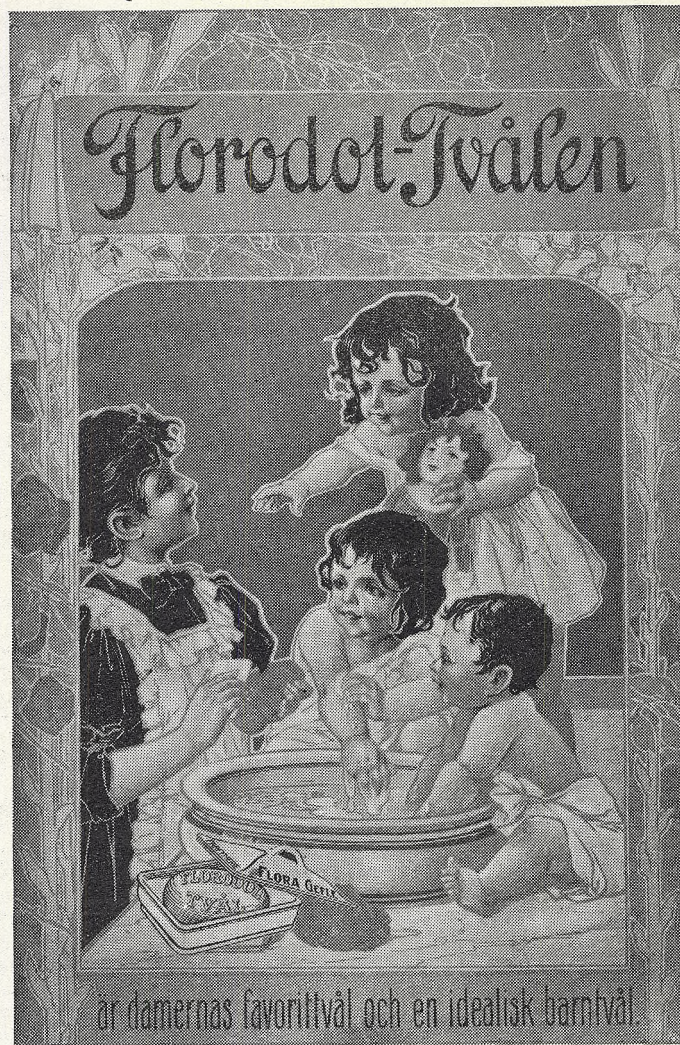
Sommarkväll.

I KVÄLLENS STILLHET AFTONVINDEN SMEKER den vida slättens hus och gårdar alla. Fast nattens första dimmor börja falla, än barnens flock på byavägen leker.

En kvinna hämtar hem den väv hon bleker, en annan höres uppå barnen kalla. Vid smedjan sitta byamännen alla och se förnöjda över fältens neker

och talas vid om åkerbruk och gröda, om väderlek och lantmäns stora möda, men snart gå även de till hemmen alla,

och tyst och stilla kommer sommarnatten. Man hör blott sorlet uti bäckens vatten och daggens droppar, som från träden falla.
RUTH PERSSON.

är damernas favorittvål och en idealisk barnvål

DÄLIG, felaktigt sammansatt skokräm är sämre än ingen, ty den förstör lädret. Begär uttryckligen VIKING och tag ingen annan.

HUDIK

TVÄTT TVÅL

HUSHODERNS
HJÄLP VID
TVÄTT SKUR
NING OCH
DISKNING

BARNÄNGENS KEMISKA FABRIKERS AB

STORBRIITANIENS UNIVERSITET

Upplysningar angående lärokurser, tillfällen till vetenskaplig forskning, examina, avgifter, inackordering etc. kunna inhämtas i "The Universities of the United Kingdom of Great Britain and Ireland" (Serien "Educational Pamphlets" No. 33) utgiven av the Board of Education. Pris 9 pence.

Boken i fråga kan erhållas genom vilken bokhandel som helst eller direkt

från **H. M. STATIONERY OFFICE**
IMPERIAL HOUSE, KINGSWAY,
London.

"ATT FOTOGRAFERA MED EN KODAK ÄR SÅ LÄTT"

SOMMARENS NÖJEN ÄRO DELVIS FÖRSPILLDA
UTAN EN **KODAK**

TAG EN KODAK MED PÅ EDRA UTFLYKTER!
BEVARA DE GLADA MINNENA I ETT KODAK-ALBUM!
ALLA KODAK ARTIKLAR GENOM

A.B. HASSELBLAD-SCHOLANDER HASSELBLADS FOTOG. A.B.
STOCKHOLM GÖTEBORG
"KODAKS GENERAL AGENT"

Sydsvenska Kredit Aktiebolagets ställning den 31 aug. 1919.

Tillgångar:	Skulder:
Kassabehållning 6,778,230:79	Aktiekapital 40,000,000:—
Obligationer 12,897,433:37	Reservfond 20,000,000:—
Fastigh. o. inventarier 7,328,978:08	Dispositionsfond 2,000,000:—
Reverser mot säkerhet 131,933,089:16	Pensionsfond 500,000:—
Växlar 94,162,562:40	Depositions- och kapitalräkningar 147,388,570:56
Kreditiv- och löpande räkningar 85,110,450:61	Sparkasseraäkning 78,511,829:65
Höe inhemska banker 4,471,216:99	Giro- o. löpande räkn. 55,675,607:87
» utländska » 27,027,039:86	Postremissväxlaräkning 7,134,756:43
A andra räkningar ... 19,814,710:25	Till inhemska banker 3,625,000:—
	» utländska » 4,758,507:65
	Av utl. banker insatta 6,813,149:94
	A andra räkningar ... 23,116,289:41
Kr. 389,523,711:51	Kr. 389,523,711:51

Annonsera i Idun!

Utmärkta organ

för
annonsering i landsorten:

Arvika: Arvika Tidning.
Avesta: Avesta Posten.
Borlänge: Borlänge Tidning.
Borås: Borås Tidning.
Eksjö: Eksjö-Tidningen.
Engelholm: Engelholms Tidning.
 Eskilstuna: Eskilstuna-Kuriren.
Falun: Falu-Kuriren.
Gefle: Gefle-Posten.
Halmstad: Hallandsposten.
Hedemora: Södra Dalarnes Tidning.
Hälsingborg: Hälsingborgs Dagblad.
Härnös d: Härnösands-Posten.
Höganäs: Höganäs Tidning.
Jönköping: Smålands Allehanda.
Kalmar: Barometern.
Karlskrona: Karlskrona-Tidningen.
Karlstad: Karlstads-Tidningen.
Katrineholm: Katrineholms-Kuriren.
Kristinehamn: Ansgarii-Posten.
Landskrona: Landskrona-Posten.
Linköping: Östgöten.
Ludvika: Ludvika Tidning.

Luleå: Norrbottens-Kuriren.
Malmö: Skånska Aftonbladet.
Mariestad: Tidning för Skaraborgs län.
Mora: Mora Tidning.
Norrköping: Norrköpings Tidningar.
Nyköping: Södermanlands Nyheter.
Nässjö: Nässjö-Tidningen.
Oskarshamn: Oscarshamns-Posten.
Skövde: Skaraborgs Läns Annonssblad.
Sundsvall: Sundsvalls-Posten.
Säter: Sätters Tidning.
Trelleborg: Trelleborgs Allehanda.
Uddevalla: Bohusläningen.
Uppsala: Tidningen Upsala.
Umeå: Västerbottens-Kuriren.
Visby: Gotlänningen.
Västerås: Vestmanlands Läns Tidning.
Växjö: Smålands-Posten.
Ystad: Södra Skåne.
Örebro: Örebro Dagblad.
Örnsköldsvik: Örnsköldsviks-Posten.
Östersund: Jämtlands-Posten.
Östhammar: Östhammars Tidning.

SVAR

Forts.

A DEN SENAST INFÖRDA SERIEN frågor följer här nedan svar, och har redaktionen ansett, att det utfästa priset 10 kr. denna gång bör tilldelas signaturen "Mona", vadan innehavaren av denna signatur behagade anmäla sig å vår byrå för beloppets utbekommande.

N:r 144. Till eder förfrågan i Idun vill jag lämna följande råd. Ni bör resa till en familj Blackmore i Ventnor, Isle of Wight. De ha i många år haft inackorderingar av många olika nationaliteter, men dock tror jag mest svenskar. Vid mitt besök där levde den älskliga Mrs. B., men nu består familjen endast av de två döttrarna. Även de älskvärda, vid ungefär 50 år. De äro av fin familj. Man trivs där utmärkt, maten bra. Lektioner kan man få av dem. Kan även lämna adress på en läkarefamilj, även de taga gärna emot svenska gäster, där var betydligt högre pris. Min syster var en tid även hos dem och trivdes där utmärkt. Adressen är: Miss Ad. Blackmore, Lynton, St. Boniface Road, Ventnor, I. of W., ENGLAND.

Om det kan vara till någon vägledning, vill jag nämna följande adr.: Mrs. Wilkens, 116 Lexam Gardens, England, London S. W.

Det är nu fem år sedan min vistelse där, men förmodar jag att det fortfarande finnes.

Pensionen är belägen i en av Londons finaste stadsdelar och mottogs då mest utlänningar. Flera av dem hjälptes av familjen på bästa sätt med språket. Även jag själv mottogs på det vänligaste, då jag ej kunde språket förut. L. J.

Om Vera S. uppger namn och adress för red. av Idun samt insänder svarspörto, skall red. lämna henne uppgift å personer, som erbjudit sig ge vidare upplysningar rörande vistelse i England. Red.

N:r 145. Vänd er till Fredrika-Bremer-förbundets byrå, Klarabergsgatan 48, Stockholm, så får ni kostnadsfritt alla önskade upplysningar och anvisningar. Kostsam är utbildningen icke, och banan har säkert utsikt bli lönande.

N:r 146. Skolinackorderingar skulle möjligen vara något, som lämpade sig för er, eftersom ni är van vid husligt arbete, önskar något självständigt och tycks ha »god hand» med människor. Kostnaderna för att etablera sig behöva då ej heller bli så stora. Men f. ö. finns det också andra yrken, som fordra ej alltför kostsam utbildning och erbjuda ett trevligt och självständigt arbete, t. ex. bokbinderi. Har ni lust för sömnad, kan ni kanske söka komma in på någon praktisk skola — där finnas möjligheter för framåtående, om man är duktig.

N:r 147. Lektioner i s. k. plastisk dans (se tidningsannonser och adresskalender) äro både roliga och nyttiga, och att ni ej är musikalisk, behöver icke avskräcka er — »örats» är något, som en skicklig lärarinna kan uppöva hos er. Men billigt är det inte. Det vore därför kanske mera att rekommendera, att ni ginge in i någon kvinnlig förening för frivillig gymnastik. Kostnaden är då obetydlig, men er kropp blir upp-gymnastiserad och övningarna äro i regel förlagda till sådana timmar, att de ej inkräcka på er arbetstid.

(Forts. i B-numret.)

BREVLÅDA.

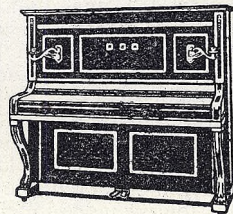
REDS. BREVLÅDA.

Stina torde sända uppgift å namn och adress jämte porto till Iduns frågoavdelning, då brev från läsare, som observerat hennes fråga, vänta.

För den nyfödde.

Komplett utstyrel, praktiska plagg i stor modell, endast bästa tyger. Prov-kartong »Extra elegant» 15 kr. Hög fin kvalitet 20 kr. Bärmantlar 7 kr. Mössor 3 kr. Praktiskt sänglinne 20 kr. Fru Caspersson. 3 Järntorgsgat, Örebro.

PIANINON

av förnämsta fabrikat å lager från flera kungl. hovleverantörfirmor. Moderna stilar, olika träslag. Goda avbetalningsvillkor. Rabatt vid kontant köp.

Tillskriv oss genast om Ni är spekulant. **A.-B. Fogelqvists Musikhandel**, Tel. 691. Norrköping. Tel. 691

BLOMSTERLÖKAR och PERENNA (fleråriga) VÄXTER äro ovärderliga för att **GÖRA HEMMET GLATT och TREVLIGT.** Blomsterkollktioner till Kr. 8.—, 5.— och 2.50 pr st. Perenna växtkollktioner till Kr. 7.— och 3.50 pr st. Kataloger med odlingsanvisningar på begäran. **Algot Holmberg & Son** TRÄDGÅRDSAVDELNINGEN NORRKÖPING.

En plats-annons **Vermlands-Tidningen** läses i över **10,000** Vermlandshem. Länets enda dagliga tidning. Huvudkontor: **Karlstad.**

En verklig hjälp är **den moderna HUSQVARNA symaskinen.**

Extra fin **Gotlands Kryddströmming**

i burkar om 3 kg. å 6:50 pr burk. 5 burkar franco Stockholm. Beställningar emottagas genast. Leverans eker Sept.—Okt.

AKTIEBOLAGET HALOR, Ronehamn.

Vasa Fotomagasin A.-B. Göteborg köper, säljer och byter begagnade kameror m. m. Tillskriv oss. Tel. 18678

FREJAMI
FÖRNÄMSTA PASTILLEN
FÖR
HALS OCH BRÖST
50 ÖRE PR. ASK

CHOKLAD & KONFEKT FABR. FREJA GEFLE

"VIND"
läskande,
uppriskande
BON-BONS

När öken vinden sveper
är "VIND"-pastillen god diet.
Säljes överallt i påsar à 25 öre.
PIX AKTIEBOLAG - GEFLE

Dina blommors trevnad
Är ditt hems trevnad.
Detta uppnås genom
användande av
Stidsvigs
Blomstergödnings
A.-B. FETTINDUSTRI,
Malmö.
Finnes hos de flesta frö- & blomsterhandl.

Begär alltid
Kockens kryddor.
En evig ungdom finnes icke. Men den lätta, skära hy, som är kvinnans största charm kan numera framställas absolut omärkbart med SOLBRONS (Flytande smink). Oskadligt. Diskret exp. Kr. 2.50 franco. Trade Co., Växjö, A.

Lägg i kokboken
eller anslå i köket »Några beprövade recept för bakning av tårter m. m. med Goda-Jästmjöl. Det är de bästa recepter för det finaste jästmjålet. Burkar à 15, 25 och 50 öre.
Handelsaktiebolaget Sten Sjögren & Co.
D:r A. KARSTEN
Medicinskt Elektricitets-,
Ljus- och Röntgeninstitut
Kungsg. 60, STOCKHOLM
Behandling av
reumatiska åkommor.

Doktor J. Arvedsons kurs
i Sjukgymnastik, Massage
och Pedagogisk Gymnastik.
medförl enligt kungl. maj:ts medgivande samma komp. o. rättigheter som en kurs vid Gymn. Central-Institutet.
Kursen 2-årig börjar den 15 sept. Prospekt på begäran gen. D:r J. Arvedson, adr. Odeng. 1, Stockholm.

Med. D:r Emil Kleens
ettåriga kurs i massage och sjukgymnastik
för herrar och damer. Begär prospekt. Engelbrektsgatan 43, Stockholm.
Obs! Ett par ännu icke anmälda elever kunna efter personligt avtal erhålla fri bostad mot lätt arbete.

S. A. G. A.
Gymnastik för alla.
Upplysningar Hamngatan 19.
A. T. 22253. R. T. Norr 464.
Gymnastikdirektörsexamen
avlägges efter 2-årig kurs av kvinnliga elever vid
Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar 1 sept.
Prosp Major J. G. Thulin, LUND.

Professor Unmans
Gymnastik-Institut,
Brunkebergsgatan 9, Stockholm.
1-årig kurs. Begär prospekt.

GÖTEBORGS
GYMNASTISKA INSTITUT
Förmåligaste specialkurs i
MASSAGE o. SJUKGYMNASTIK
Gedigen och fullständig utbildning
Begär illustrerat prospekt.

Stockholm Nya Gymnastik-Institut
S:t Eriksgränd 32. 1-årig kurs.
Begär prospekt!

Göteborgs Enskilda Handels-Gymnasium
Fullständigaste ensk. handelsläroverk
Framstående lärarekrafter.
Studierektor: Föreståndare:
ANDREAS CARLBERG ERIK BÖRNER
Fil. kand. Diplom. Dir. »Avgångsex. fr. fr. Handelshögskola Göteborgs Handels- och Sjukgymnastiska Institut.
Inspektör:
OTTO NORDENSKIÖLD
Fil. dr Prof. vid Göteborgs Högskola.
Begär illustrerat prospekt.

Gerda von Sydows
SÅNG- OCH MUSIKINSTITUT
David bagares gata 1 Stockholm
A. T. 285 11. R. T. 94 33.

Velvet Complexion.
Överträffligt hudmedel.
»Velvet Complexion» är en mjölkliknande vätska som utan tvivel är framställd av mandel. Vilka ytterligare ingredienser, som släta ut rynkor, göra musklerna fasta och giva hyn klarhet och vitnet, vet jag ej. Något trolleri är det. Ur Anna Söderberg: Skönhetsvård. Pris kr. 8.— plus porto.
FRANSKA PARFYMMAGASINET,
Hovleverantör.
Drottninggatan 21, Stockholm.

Underlivslidande
och dylikt undgåsbäst genom bruk av livmoderspruta. Pris 15, 19, 23 kr., med båda rören 20, 25, 30 kr. Längligaste lösning är Noliberpulver 5 kr. pr ask. Livmoderspegel 10 kr. Även andra sjukvårdsartiklar. Prislista mot 12 öre porto.
CARL G. SCHRÖDER,
Möllevångsgatan 53 b, Malmö.

Kvinnosjukdomar.
Underlivslidande och liknande undviks bäst genom Haralds livmoderspruta. Pris 12, 16, 20 kr., med båda rören 16, 20, 24 kr. Haralds Sköljningspulver 2 kr. pr ask. Livmoderspegel 3, 5 och 10 kr. Bokprislistan 22 och lit. kat. 23, mot 12 öre porto i försegl. brev utan firmatryck.
Till landsorten mot postförskott eller förut insänd likvid.
— **Constantin Harald** —
Linnégatan 18. GÖTEBORG.

BLOMSTERLÖKAR
direkt från Holland.
Till odlingspris. Ill. katalog gratis.
E. H. Krelage & Son, Haarlem,
(Holland) Etabl. 1811.

Syster Majas
Barnpensionat
Lyckebo, Rönninge. Riks. R. 214.

Torkade valnötsblad
finnas nu till 5 kr. pr hg. Av detta blir ungefär 3 à 4 lit. dekokt. Fru J. Petersohn, Rådsmansgatan 16, Sthlm

Spädbarnshemmet
Adress Furuhill, Sigtuna emottager elever, som önska utbildning i barnvård. Ansökningar insändas till Föreståndarinnan.

Damer
med välstuderad bekantskapskrets kunna skaffa sig goda binkomster genom att bland sina bekanta införa våra konfektyrer. Råsnäs Trädgård, Timmernaben.

Göteborgs Skolköksseminarium
Göteborgsskolan, Molinsgatan, Göteborg.
Rikstelefon 76 13.
Upprättat av Göteborgs folkskolestyrelse. Åtnjuter statsbidrag. Utbildar skolkökslärarinnor. Kursen tre terminer. Kursavgiften 75 kronor. Ny kurs börjar i januari 1920.
Ansökan ställes till styrelsen för Göteborgs skolköksseminarium och inlämnas före den 15 oktober 1919.
Prospekt genom förestånd. Frk Alma Peterson.

Doktorinnan Bergmans Målarskola.
Elever mottagas i Porslins-, Olje-, Akvarell- och Gobelinnålning. Miniatur på elfenben. Beställningar mottagas. Allm. Tel. 249 96.
Humlegårdsgatan 10, 2 tr.

Praktiska Hushållsskolan,
Haga kyrkagata 3, Göteborg.
börjar ny kurs den 1 November 1919. Elever mottagas. Undervisning i alla inom ett hem förekommande sysslor. Begär prospekt. Vidare genom Föreståndarinnan.

SKULLE NÅGON av Iduns läsarinor kunna giva upplysning om, var någonstades det skulle kunna löna sig att börja med en karamell- och fruktaffär? Svar till »Helst i höst», Iduns exp. f. v. b.

LEDIGA PLATSER

BILDAD FLICKA önskas till den 1 okt. eller innan som husmoders hjälp och sällskap. Kunnig i matlagning och sömnad. Villig att hjälpa barnen med skol- och pianoläxor. Jungfru finnes. Svar till Box 15, Odåkra.

BILDAD, enkel flicka, barnkär och arbetsam, van vid hemsysslor och helst även vid barn och sömnad får god plats i fam., där jungfru finnes. Betygsavskrifter och löneanspråk till fru Dir. S. Sundberg, Ostermalmsgat. 18, Stockholm.

ENKEL, BILDAD FLICKA, villig att vara husmor behjälplig i hemmets skötsel får genast plats hos familj med tre barn. Jungfru finnes. Skrivmaskinkunnig vore önskvärd. Svar med angivande av löneanspråk och ref. till »S. T. M., Karlstad p. r. I FAMILJ av två personer, boende i Värmland, finnes genast plats för bildad, musikalisk flicka, fullt kunnig i ett hems skötande och villig att läsa högt. Jungfru finnes. Svar till »Z», Iduns exp.

BILDAD, HUSLIG FLICKA sökes som sällskap och hjälp till äldre dam. Två personers hushåll i villasamhälle. Jungfru finnes. Svar till »E. H., S. Gumaellii Annonsbyrå, Göteborg f. v. b.

HOS LÅKARE får duglig och pålitlig flicka plats att ensam sköta hushållet (1 person) och passa mottagningarna. Svar med uppgift om ålder, förutvarande sysselsättning m. m. till »365» under adress S. Gumaellii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

FÖR STADGÅRD, ordentlig och pålitlig ENSAMJUNGFRU eller bildad flicka (familjemedlem) med goda rek., kunnig i matlagning och övriga inom ett hem förekommande göromål, finnes plats ledig 1 nov. i 2 personers hushåll i Bergslagen. Äldre herre med dotter, den senare på grund av tjänst, borta från hemmet större delen av dagen. Svar med betygsavskrifter och lönepretentioner mottagas under adr. Oscars-Hall, Kopparberg.

EN ENKEL BÄTTRE FLICKA, kunnig i bakning samt enklare och finare matlagning får plats nu genast eller till den 1 okt. i liten tjänstemannafamilj i nedre Norrland. Jungfru finnes. Svar med uppgift om ålder och löneanspråk samt referenser och fotografi torde insändas under adress »Tjänstemannafamilj», S. Gumaellii Annonsbyrå, Gefle f. v. b.

FÖR ATT HJÄLPA BARNEN med läxorna, hålla i ordning deras kläder och i övrigt öva tillsyn över dem erhåller hurtig, musikalisk, för barn verkligt intresserad flicka god plats. Svar med foto, lönepret. och ref. till »Oktober», Iduns exp. f. v. b.

ENKEL, BILDAD FLICKA, sykkunnig, barnkär, och villig hjälpa till med städning, erhåller plats i mindre familj i början av Okt. el. senare. Fru jämte foto och rek. sändes till Fru Helfrid Vidal, Södra Vägen 45, Göteborg.

BARNSKÖTERSKA som kan åtaga sig vården av 3 barn i ålder 7-5-1½ år i hem där husmodern behöver vila får strax plats. Jungfru finns. Svar med betyg, referenser och löneanspråk till »Barnkär och pålitlig», Iduns exp.

I goda hem
finnes väl avlönade platser för ex. barnsköterskor, barn- och ensamjungfrur, husor, kokerskor och andra hembiträden.
Stockholms Stads Arbetsförmedling,
Regeringsgat. 107. Högbergsgat. 37.
Exped.-tid 9-4, dag före helgdag stänges 2.
Obs! Betyg och rekommendationer böra medhavas. Även tillf. anställda förmedlas. Avgiftsfritt för både husmodrar och tjänare.

Kompetent och välrekommenderad kokerska
eller ensamjungfru önskas från 1 nov. av mindre officersfamilj bosatt i villa 10 min. resa fr. Stockholm med Djurs-holmståget. Husingfrur finnes. God lön för duglig person. Reflekteras jämväl å bättre flicka kunnig i hit-hörande göromål. Svar till »Vänligt bemötande och gott hem», Allm. Tidningskontoret, Stockholm.

Sköterska
får plats vid länslasarettet i Strömstad. Kontant lön 70 kr. pr månad. Ansökan jämte betyg o. foto insändas snarast möjligt till Lasarettsläkaren.

Plats ledig
i stadsfam. med barn i skolåldern där husmoder saknas. Sv. med ref., ålder, foto och löneanspråk till »Ankeman», Vänersborg.

Bildad flicka
önskas nu genast att som familjemedlem sköta ensamj. sysslor i liten fam. (2-4 vuxna personer). Svar med uppgift om lönepret., event. bet. och övriga upplysn. till »A. L., p. r. Ed, Dalsland.

Barnfröken
med elementarskolebildning får plats den 25 instundande okt. i disponentfamilj, där 5 barn finnas i åldern 4-14 år. Sökande bör hava vana i läxläsning samt vara behjälplig vid städning av tvänne rum. Jungfru finnes. Svar till »Familjemedlem», p. r. Västerås.

Barnfröken
35-40 år erhåller bra plats med hög lön. Svar till »Snälla barn», Iduns exp. f. v. b.

Frisk och ordentlig Hushållsfröken,
ej under 25 år, van vid lantushåll, får plats 1 okt. eller tidigare i mindre familj. Sökande bör vara kunnig i alla inom ett hem förekommande göromål, särskilt matlagning, och villig att med jungfrus hjälp utföra dem. Skall i mån av behov sköta en 4 års gosse och bör därför vara van vid och verkligt intresserad av barn. Svar till fru Aina Sjögren, Bremergatan 17, Kalmars. Betygsavskrifter och helst foto, som återsändes, torde bifogas.

Privatlärarinna
erhåller nu genast plats i familj att handla och undervisa en 12-årig flicka i vanliga skolämnen, språk, handarbete o. musik. Svar med betyg, löneanspråk, referenser samt foto till »Lärarinna 1919», Iduns exp. f. v. b.

Bildad flicka,
van vid i ett hem förekommande göromål, erhåller 15 okt. plats i tjänstemannafamilj vid bruk i Bergslagen som hjälp åt husmodern. Svar med uppgift å löneanspråk och referenser sändes till »Bergslagsfamilj» under adr. S. Gumaellii Annonsbyrå, Sthlm f. v. b.

För hushåll
om sju personer — lärare vid kommunala mellanskolan i Boden — önskas en duglig hushållerska. Förträde för den som kan utföra köksattnärlj och möbler till eget rum. God lön och fria resor. Sökande med goda rekommendationer torde hänvända sig till Fil. mag. T. Holmqvist, Boden.

Till Kristiania
Utexamineret dattet barnepleierske faar plads hos Direktör Nicolay Paus, Huk Aveny 28, Bygdö, Kristiania. Moderne enebolig. Villa strök. 2 barn. Höi lön. Fri Reise. Ansökning bedes ledsaget av attester og fotografi. (H. O. 21742)

Lediga platser
återfinnas även i Bnumrat.

Broschyr 139/2 Idun

PRISTÄVLAN

Kr. 1.000 för bästa fotografi.

Undertecknade inbjuda härmed till fotografisk annonspristävlan, avseende alla eller en av våra trenne artiklar:

**LÄKEROL-bröst-tabletten,
"NOBLESS" (skocrème),
AHLGRENNS Äggersättning (bakmedel).**

Fotografierna, som skola insändas till oss senast den 30 november 1919, skola vara i ett format av minst 17×23 cm, och bära bilderna helst vara i höjdformat.

Å baksidan av varje fotografi skall tydligt namn och adress angivas.

Tävlan är öppen för alla, såväl för yrkesfotografer som amatörer, ävensom för dem som vilja beställa tävlingsfotografier av fotograf.

Priserna äro följande:

1:sta pris	Kr. 1.000:—
2:dra	”	500:—
3:dje	”	300:—

De prisbelönta fotografierna bli vår egendom att efter godfinnande användas för annonser om artiklarna, som avses.

Icke prisbelönta men ändock lämpliga fotografier förbehålla vi oss rätt få använda mot en ersättning en gång för alla av Kr. 150:— pr styck. De övriga återsändas.

Prisdomare äro:

Regissören vid Kungl. Operan Julius Hälsig, Stockholm.

Hovfotograf H. Sylvander, Ateljé Jæger, Stockholm.

Firmans annonsör, Direktör Hugo Krantz, Göteborg.

Resultatet delgives den 15 December d. å. direkt i brev till varje tävlande samt i denna tidning snarast därefter.

GEVLE I SEPTEMBER 1919.

F. Ahlgrens Tekn. Fabrik.

Kunglig Hovleverantör.